Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 803 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1886 (Ն. Տ.) 20 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1886 22 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

نیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خاننده آرەوالق
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գաւհեկան արծաթ 200
» » Վեցամսեայ » » 100
» » Եռամսեայ » » 50
Գաւառաց » եւ օտարական Թղթատարով՝ տարեկան » » 240
Գաւառաց համար եւ օտարական Թղթատարով՝ վեցամսեայ » » 120
Օտար երկիրներ, տարեկան ֆրանք 56
» » վեցամսեայ » 28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 6 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1886

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ԵՒ ՅՈՒՆԱՑ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՔ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Ցաւիլ պէտք է որ Ազգը գեղեցիկ առիթ մ'եւս անցուց առանց կարենալ տեսնելու Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին վերաշինութեան գէթ սկզբնաւորութիւնն։ Երբ խնդիրն հանրային մեծ շինութեանց վրայ է, ամառուան մը կորուստ համարժէք է գրեթէ ամբողջ տարւոյ մը կորստեան։ Արդարեւ, գոհութեամբ կը լսենք թէ Պատ. Հոգաբարձութիւնն աւելի քան երբեք որոշած է ի հիմանց վերաշինել Հիւանդանոցն։ Ամառուան սկիզբն արդէն ծանուցեր էինք այս որոշում, և բարեբախտ ենք որ աշնան մէջ ալ նոյնը կրնանք կրկնել, իբրեւ արդիւնք Հոգաբարձութեան վերջին նիստերուն մէջ կատարուած խորհրդակցութեանց և տրուած որոշմանց։ Գործն այս քանի մը ամսոց մէջ որոշ յառաջդիմութիւն մ'ըրած չի թուիր։ Օրինակի համար, գիտենք միշտ, և անգամ մ'եւս գոհութեամբ կ'արձանագրենք, թէ Ցակոբեան երկուքին հարազատք ամբողջապէս ստանձնած են Ցիմարանոցի բաժնին քարուկիր շինութիւնն իբրեւ առանձին շէնք, այժմեան Հիւանդանոցին դիմաց։ Գիտենք նաև թէ Կիւլպենկեան գերդաստանն, Եսաեան եղբարք, Կիւմիւշկերտան եղբարք և Ունճեան եղբարք աւելի կամ նուազ կարեւոր գումարներով պիտի սատարեն այս մարդասիրական գործին։ Բայց այս նուիրատուութեանց քանակութեան վրայ որոշ տեղեկութիւն մը չունինք հիմա, ինչպէս չունէինք երբեք ամիս յառաջ, երբ քիչ մը մանրամասնաբար կը գրէինք վերաշինութեան խորհրդոց վրայ։ Այսչափ խօսուելէ, Ազգին այսչափ յոյսեր տրուելէ յետոյ, մեք ուրախ պիտի ըլլէինք եթէ կարենայինք այսօր քիչ մ'աւելի բացորոշ ծանօթութիւն տալ գործոյն վիճակին վրայ, ծանուցանելով, օրինակի համար, թէ այս կարող և բարեգործ ազգայինք, ի հարկին իրենց կարգէն ուրիշներ ալ համոզելով, լիովին ապահոված են արդէն 20 հազար ոսկւոյ գումար մը, և թէ շինութեանց սկզբնաւորութիւնն ո՛չ եւս պիտի յապաղի։ Հաշուակէտ իրողութիւն մ'է թէ Հիւանդանոցին վերաշինութիւնն 20 հազար ոսկիէն աւելի գումար մը կը պահանջէ, և մինչեւ իսկ եթէ 20 հազար ոսկին այսօր ապահովուած լինի՝, տակաւին քանի մը հազարներ հասարակութենէն հանգանակելու պէտք մը կայ։

Սակայն և այնպէս, եթէ Հիւանդանոցը պիտի վերաշինուի երբեք, արդի Հոգաբարձութեան օրով և զայն կազմող տարերաց գործօն աջակցութեամբ միայն կարելի է։ Յանձնառումներ կան որք անգամ մ'ընդունուելէ յետոյ չեն կրնար մերժուիլ։ Արդի Պատ. Հոգաբարձութիւնն Հիւանդանոցի վերաշինութիւնն ստանձնելու պատուաբեր և ազգօգուտ յանձնառութեան ներքեւ մտած է, գործին ընդարձակութեան կատարեալ գիտակցութեամբ, և ա՛յս իսկ արժանի է ազգային շնորհակալեաց։ Այսուհետեւ հոգ տանիլ որ բովանդակ Ազգին այս բաղձանքն իրագործուի՝ ո՛չ միայն ազգասիրութեան եւ մարդասիրութեան, այլ նաեւ ինքնասիրութեան և արժանապատուութեան խնդիր մ'է Պատ. Հոգաբարձութեան համար իբրեւ մարմին մը, և իւր անդամոց իւրաքանչիւրին համար։ Պատուոյ նուրբ այլ անխզելի կապ մը կը միացնէ զայս մարմին Ազգային Հիւանդանոցի վերաշինութեան գործին հետ, և այդ մարմնոյ մէն մի անդամն՝ ի՛նչ որ ալ լինի իւր նուիրատուութեան նիւթական գումարը՝ պատուոյ պարտականութիւն մ'ունի հոգ տանելու որ գործն, անգամ մը սկսուելէ յետոյ, չմնայ կիսատ։

Այս տեսութեամբ միայն կրնանք երախտագիտութեան և շնորհակալեաց խօսքեր ընել, յիշելով Հիւանդանոցի վերաշինութեան նկատմամբ Պատ. Հոգաբարձութեան տուած որոշումն։ Ազգը կանխաւ շնորհակալութիւններ յայտնելու անպատեհութիւնը փորձով տեսած է անցելոյն մէջ, և տեղի չկայ ենթադրելու թէ նոյն սխալը կրկնէ ներկային մէջ։ Բայց Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնն ուրիշ իրական կամ ինքնակոչ բարերարներէ տարբեր դիրքի մը մէջ կը գտնուի։—Հոգաբարձութեան անդամք, ամեն օր աչաց առջեւ ունենալով Հիւանդանոցի շէնքերուն խեղճ և ողորմելի վիճակն, աշխարհի վրայ ամեն հայ անհատէ աւելի համոզուած են վերաշինութեան ստիպողական պէտքին։ Եթէ պարզ այցելու մը առաջին այցելութեամբ այն տպաւորութիւնը կ'ունենայ թէ հայ ազգը մեծ մեղք մը կը գործէ հարիւրաւոր թշուառներ պահելով այս վատթար և վատթարացուցիչ պայմաններու տակ, համոզուած պարտինք լինել թէ Հոգաբարձութիւնն իւր ամբողջութեամբ և մէն մի անդամն առանձինն նոյն տպաւորութեան ներքեւ կը գտնուին ապաքէն տարիներէ հետէ։ Ուստի, եթէ խթան մը պէտք է որ իրագործեն հանրութեան ակնկալութիւնը՝ ձեռնարկելով վերաշինութեան եւ ի բարի վախճան ածելով զայն, զայդ խթան Հոգաբարձութեան մէն մի անդամն իւր խղճին մէջ ունի արդէն։ Եւ եթէ օրերուն կարճելուն պատճառաւ շինութեանց սկզբնաւորութիւնը գարնան թողուած է, ինչպէս կ'ըսուի, ապահով պէտք է լինինք թէ այս յապաղման վրայ Հոգաբարձութեան բարեգութ անդամոց սիրտերը նուազ չեն մրմռքեր քան ո՛ և է զգայուն Հայու սիրտ։ Այս բարոյական պայմանաց մէջ, կրնայ ըսուիլ թէ Ազգը բաւական երաշխաւորութիւն մ'ունի Հիւանդանոցի վերաշինութեան, որ անգամ մը յանձն առնուելէ յետոյ այս պատուաբեր և ձեռնհաս անձնաւորութեանց կողմէ, գլուխ պիտի ելնէ անշուշտ։ Այս ըսել չէ անշուշտ թէ Ազգն անտարբեր հանդիսատես պիտի լինի. զի եթէ վերաշինութիւնն սկսի, աներկբայ ենք թէ հայ ժողովրդեան ամեն դասերն ըստ կարելւոյն պիտի նպաստեն այնպիսի գործի մը, որ կը խօսի բուն իսկ ժողովրդեան սրտին։ Բայց այս ժողովրդային եռանդը գրգռել և արդիւնաւորել կախում ունի Հոգաբարձութեան այս մասին ցոյց տալիք գործունէութենէն։

Յոյներն ալ ձեռնարկած են վերաշինել իրենց Եէտի Գուլէի Հիւանդանոցը։ Մայրաքաղաքիս յոյն բնակիչք հայ բնակիչներէն աւելի չեն թուով։ Մայրաքաղաքիս յոյն բնակիչք հայ բնակիչներէն աւելի պէտք չունին Հիւանդանոցի. ընդհակառակն, Կ. Պոլսոյ մէջ աւելի բազմաթիւ են հայ քան յոյն պանդուխտք, որք ժողովրդեան ամեն դասերէն աւելի պէտք ունին հանրային խնամոց, հիւանդութեան և կենաց զանազան արկածներուն մէջ։ Բայց Յոյնք իրենց Հիւանդանոցին վրայ ծախք կ'ընեն գրեթէ կրկին այն գումարի զոր մեք յատկացուցած ենք մեր Հիւանդանոցի։ Յունաց հիւանդանոցին ծախքն է տարին 14-15,000 ոսկի, որոյ աւելի քան 10,000 ոսկին ապահով հասոյթներով երաշխաւորեալ է, և 4,000 ոսկւոյ չափ գումար մը ամեն տարի անհատական նուիրատուութեամբք կը հայթայթուի։ Յունաց Հիւանդանոցին վերաշինութեան մանրամասնութեանց վրայ ճիշդ տեղեկութիւն չունինք դեռ. բայց ստուգուած է թէ յոյն բարերար մը, որ կ'ուզէ գաղտնի պահել զիւր անունն, տուած է 7,000 ոսկի, Ցիմարանոցի մասին շինութեան համար, որ երկու ուրոյն շէնքերէ պիտի բաղկանայ, մին արանց և միւսը կանանց համար։ Ծանուցուեցաւ նաեւ թէ Պ. Զաֆիրոբուլօ 7,000 ոսկի տուած է Հիւանդանոցին կից Արհեստանոցի մը շինութեան և հաստատութեան առաջին ծախուց համար։

Հիւանդանոց մը որ կը պարունակէ, Հիւանդարանի հետ միասին, Ցիմարանոց, Որբանոց, Անկելանոց, նաև Դպրոց և Եկեղեցի, Ազգի մը հանրային զգացման մէկ ցուցահանդէսն է, իւր քաղաքակրթութեան մէկ ջերմաչափն է։ Զայն ըստ կարի փառաւոր շէնքերու մէջ պարունակել և լաւագոյն պայմանաց մէջ պահպանել՝ բովանդակ Ազգին պատիւն է, և Ազգի մը պատուոյն նախաձեռնիչը լինել յատուկ պարտականութիւն է նոյն Ազգին առաջնորդաց և երեւելեաց։ Ձեռնարկելով Ազգ. Հիւանդանոցի վերաշինութեան, անտարակոյս ենք թէ Պատ. Հոգաբարձութիւնն աչքէ չի վրիպեցներ զայս ազգ. պարտականութիւն։ Եթէ Ազնուականութիւնը կը պարտաւորէ, (Նօպլէս օպլիժ), Ազգի մ'ընկերային դասերուն վերեւը դիրք մը բռնելն ալ բացառիկ պարտականութիւններ կը դնէ ազնուական ոգի կրող մեծատանց և երեւելեաց վրայ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼՔ

ԱԶԳՈՒԹԵԱ՛ՆՑ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ՇԱՀՈՒՑ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Լորտ Սալզպըրիի քաղաքականութիւնն առ այժմ գաղտնի կը պահուի։ Վերջին թղթաբերով առնուած Լոնտոնի լրագիրք այս մասին ո՛ և է լոյս չկրցան տալ մեզ։ Նախարարք վերջին ծայր զգուշաւոր լեզու մը կը գործածեն Խորհրդարանին առջեւ։ Գրեթէ բան մը չեն ըսեր զոր գիտնալ արժէ։ Անգլիոյ կառավարութիւնը զինուորական պատրաստութեանց սկզբնաւորութիւն մ'ըրեր է, որ խորհրդարանական մեծագործ յայտարարութենէ մը աւելի պերճախօս է։ Միւս կողմէ, պահպանողական գլխաւոր թերթն, Սթանտըրտ, Լորտ Սալզպըրիի բերանը, Թագուհւոյն կառավարութեան խորհուրդ կուտայ «խոհեմ» քաղաքականութեան մը հետեւելու։ Լորտ Սալզպըրի Սթանտըրտի յօդուածոց համեմատ չի տնօրիներ իւր քաղաքականութիւն։ Բայց Սթանտըրտ հանրային կարծիքը պատրաստել կը թուի խոհեմ քաղաքականութեան մը, որ կրնայ իրեն ներշնչուած լինել վերէն։

Բայց եթէ Անգլիա քաղաքականութիւն մը պիտի ճշդէ Արեւելեան Խնդրոյն արդի կացութեան համեմատ, չենք կրնար կարծել թէ պուլկար ազգին սիրոյն համար պիտի լինի։ Ոմանք, այն դիւրին ընդհանրացմամբ (ժէնէրալիզասիօն), որ Թերթի ուսումնասիրութեան հետեւանք է սովորաբար, կը հռչակեն բարձրաձայն թէ Անգլիա փոքր ազգութեանց պաշտպանն է։ Բայց Անգլիա փոքր ազգութիւնները կը պաշտպանէ երբ իւր իսկ շահերը պաշտպանելու համար պէտք ունենայ պաշտպանելու այդ ազգութիւններ, և յայսմ մասին չի տարբերիր ո՛չ Ռուսիայէն, ո՛չ ալ Աւստրիայէն, որք մի կողմէ ազգեր կուլ տալով հանդերձ, միւս կողմէ չեն դադրիր ազգաց պաշտպանի դերը կատարելէ, երբ յարմարի իրենց շահուց։

Լորտ Պիքընսֆիլտ, օրինակի համար, չպաշտպանեց պուլկար ազգութիւնն ո՛չ Կ. Պոլսոյ Դեսպանախորհրդոյն մէջ նախ քան ռուսօ-թուրք պատերազմն, ո՛չ ալ յաջորդ դէպքերուն ատեն։ Կ. Պոլսոյ Դեսպանախորհրդոյն մէջ Կայս. Կառավարութիւնն ամենայն իրաւամբ համարձակութիւն ստացաւ մերժելու պուլկարական ինքնօրինութեան խորհուրդն, յենլով Սըր Հենրի Էլիոթի քաջալերանաց վրայ։ Վեհաժողովոյն մէջ Լորտ Պիքընսֆիլտ հեղինակն եղաւ պուլկարական երկրին երկուքի բաժանման ծրագրոյն։ Անգլիոյ հանգուցեալ Նախարարապետն այսպէս հակառակեցաւ պուլկարական ազգային պահանջմանց. զի յայնժամ կը խորհուէր Լոնտոնի մէջ թէ Անգլիոյ շահերը կը պահանջէին հակառակիլ այդ բաղձանաց։

Բայց յետոյ գիտուեցաւ թէ Պուլկարները կարելի էր պատուար մ'ընել Ռուսիոյ դէմ։ Լորտ Պիքընսֆիլտի հակապուլկար քաղաքականութիւնն ուրեմն թողուեցաւ, և Լորտ Սալզպըրի պուլկարասէր քաղաքականութեան մը հետեւեցաւ սեպտ. 18ի յեղափոխութեան վրայ։ Բայց այս քաղաքականութիւն ալ չտեւեց երկար։ Երբ տեսնուեցաւ թէ, հակառակ անգլիական պաշտպանութեան, ռուսական կուսակցութիւնը բաւական զօրաւոր է Պուլկարիոյ մէջ և կրնայ տապալել հակառուս Իշխան մը, Լորտ Սալզպըրի ո՛չ միայն ետ կեցաւ Ալէքսանդր Իշխանը պաշտպանելէ, այլ նաեւ ցարդ նշան մը չցուցուց գործնականապէս հակառակելու ռուսական միջամտութեանց, որոց դուռ բացած է Իշխանին անկումն։ Եւրոպիոյ մէջ ընդհանրացած կարծիք մ'է թէ, եթէ Անգլիա հակառակի ռուսական քաղաքականութեան ի Պուլկարիա, իրեն համար փոխարինութիւն մը ձեռք բերելու նպատակաւ միայն պիտի լինի, — այսինքն՝ դարձեալ իւր մասնաւոր շահուց համար (*)։

Անգլիա երբեք չէ պաշտպանած Թուրքիոյ հպատակ ժողովրդոց համար ինքնօրինութեան գաղափարն։ Իւր նախարարք և դեսպանք, ընդհակառակն, առաւելապէս հակառակ խօսած են այդ գաղափարի։ Լիբանանու ինքնօրինութիւնն հիմնեցաւ Ֆրանսայի գործողութեամբ։ Պուլկարիոյ ինքնօրինութիւնն՝ Ռուսիոյ պատերազմաւ։ Ռումանիոյ (Մոլտօ-Վալաքիոյ) միութիւնը ֆրանսական հովանաւորութեան արդիւնք եղաւ։ Եթէ Եգիպտոսի ինքնօրինութիւնը պաշտպանեցաւ Անգլիոյ կողմէ, յայտնի է թէ լոկ անգլ. շահուց տեսութեամբ էր։ Եգիպտոսի խնդրոյն մէջ Հնդկաստանն եւեթ իւր աչաց առջեւ ունէր Անգլիա, և ո՛չ թէ ազգութեանց վերացական իրաւունքն ինքնօրէն լինելու։ Անգլիոյ քաղաքականութիւնն եղած է և է այժմ իսկ՝ յորդորել Կայս. Կառավարութիւնն հարկաւոր բարեկարգութեանց կատարման, իբրեւ միջոց ջնջելու ազգային ձգտումներն։ Յունաստանի ազգային բաղձանքներն եւս յունական կաղանդին յետաձգած էին Լորտ Պիքընսֆիլտ և Լորտ Սալզպըրի Վեհաժողովոյն մէջ եւ յետոյ։ (**) Անգլիա Կիպրոսի Պայմանագիրը կնքեց առաւել Սուրիոյ եզերաց մօտ նաւային կայան մ'ունենալու փառասիրութեամբ և շահասիրութեամբ, քան թէ Կայս. Կառավարութեան հպատակ ո՛ և է ժողովրդեան օգտին համար։

Անգլիացի աշխարհավարաց այս քաղաքական սկզբունքը հատ ճշդիւ պատկերացուցած էր Թայմզ իւր սեպտ. 7 ի յօդուածով, զոր հեռագիրը նշանակած էր բոլոր եւրոպական մամլոյն, և զոր մեք ամբողջութեամբ թարգմաներ էինք մեր սեպտ. 3/15 թուով։ Թայմզ այդ յօդուածով կը յայտարարէր բացարձակապէս թէ անգլիացի պետական մարդիկ չեն հաւատար փոքր ազգութեանց ինքնօրինութեան գաղափարին, և ընդհանրապէս «յանուն ազգութեանց յարուցուած աղմուկին»։ Ըստ Թայմզի, Ալէքսանդր Իշխանն ալ, իւր հեռագրաւ առ Ցարն, ճանչելով Ռուսիոյ իրաւունքն ըստ կամս տնօրինելու Պուլկարիոյ գործերը, ժխտած է պուլկար ազգութեան ինքնօրինութեան դատը։ Թայմզ կը յարէր.

«Պուլկարք աւելի քաղաքական անհանդարտութեան ախտէն վարակեալ կ'երեւին, քան քաղաքական հաստատամտութեամբ և ազգային ուրոյն ուղղութեամբ մը օժտեալ, և միութենական շարժումն հիմնաւոր գործ մը լինել չի թուիր։ Պէտք [illegible]։ Այսօր ա՛յնչափ հռետորական խօսքեր կը լսենք «ազգային բաղձանաց» վրայ մանր մանր ժողովրդոց կողմէ, որք կ'ուզեն ի հանդէս բերել ուրոյն բարբառ մը, կամ միջին դարուց մէջ երկբայելի անկախութեան ժամանակամիջոց մը, որ պուլկարական ազգութեան գաղափարին ի դերեւ ելնելը կրնայ քաղաքական դաս մը համարուիլ, որ անօգուտ չպիտի լինի նոյն իսկ Մեծին Բրիտանիոյ՝ իւր ներքին գործոց մէջ։»

Թայմզ կը հաստատէ թէ Արեւելից մէջ փոքր ազգերով պետութիւններ կազմելու քաղաքական փորձը դատապարտուած է երեք Կայսրութիւններէն, և ինք ալ կը հաւանի այս եզրակացութեան, յարելով.

«Արդարութիւն է ճանչել թէ Թուրքերն ալ միշտ յայտարարած էին թէ անկարելի է հզօրագոյն Ռուսիոյ դէմ պատուար մը լինել այս ազգութեանց կառավարիչներու դիւրասահ [illegible]։ . . . . Անգլիացի պետական մարդիկ ա՛յնչափ համոզուած էին յանուն «Ազգութեանց» յարուցուած աղաղակին [illegible] և [illegible], որ չէին կրնար պատերազմի մըղուիլ անկախ ազգութիւններ հաստատելու համար ա՛յնպիսի տարրերով, որք անկախութեան իրական ոգի մը չեն ներկայացներ։»

Անգլիա ինք անխտրաբար նուաճած է ազգութիւններ, առանց բնաւ միտ դնելու «ազգութեանց» սկզբան, եւ եթէ դեռ եւս իւր ժողովրդեան և տիրող դասուց ստուար մեծամասնութեամբը կը մերժէ Իռլանտայի ազգային պահանջներն, իւր նոյն քաղաքականութեան հետեւանք է։ Իսկ օտար երկրաց մէջ ազգութեանց դատն ստանձնած է այնչափ միայն որչափ պէտք է իւր շահերն յառաջ տանելու համար։ Մոլտօ-Վալաքիոյ և Սերպիոյ ազգային կազմութեանց մէջ Ռուսիա և Ֆրանսա ունեցան գլխաւոր դերը։

(*) Գերմանական լրագիրք սեպտ. 13 թուով, կ'ըսեն թէ, անգլ. կառավարութիւնն իւր Կ. Պոլսոյ և Պերլինի դեսպաններէն և Սոֆիայի գործակալէն առած վերջին տեղեկագիրները տեսնելով, որոշեր է «զգուշական միջոցներ ձեռք առնուլ Արշիպեղագոսի մէջ», եթէ կարեւոր դէպքեր պատահին Պալքանաց կողմն, եւ Սըր Էտ. Թօրնթըն ըստ այնմ լեզու գործածելու հրաման ստացեր է։ Միթիլլիի խնդիրը, զոր [illegible] կը յիշէ, արձագանգն է նոյն տեսութեան։

(**) Յունաստանի անկախութիւնն իսկ Անգլիա դժուարաւ ճանչեց։ Նաւարինի պատերազմն, ինչպէս յայտնի է, թիւրիմացութեան մը, անակնկալ արկածի մը հետեւանք եղաւ։ Զայս պատերազմ, որ եղաւ անմիջական պատճառ Յունաստանի անկախութեան, անգլ. կառավարութիւնը պարսաւեց, եւ Խորհրդարանը բացուելուն, արքայական ճառը ցաւ ի սիրտ ծանոյց տեղի ունեցած «ողբալի թիւրիմացութիւնը»։ Բայց Ֆրանսայի և Ռուսիոյ կողմէ ստիպեալ, Անգլիա ի վերջոյ ճանչեց կատարեալ իրողութիւնը։

—)(38)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

ՉՈՐՍ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ ԽԱՂԱՂԱԿԱՆ ՈՎԿԻԱՆՈՍԻ ՏԱԿ

Սակայն, Նօթիլիւսի նաւաստիներէն քսանի չափ, ամենն ալ կորովի եւ բարեկազմ մարդիկ, տախտակամածին վրայ ելած էին, գիշերը նաւուն ետին ընդ քարշ ձգուած ուռկանները քաշելու համար։ Յայտնի կը տեսնուէր որ այդ նաւաստիք այլ եւ այլ ազգէ էին, թէպէտեւ ամենն ալ եւրոպական տիպ ունէին։ Առանց սխալելու ճանչցայ Իրլանտացիներ, Ֆրանսացիներ, քանի մը Սլավ, Յոյն մը կամ Կրետացի մը։ Սակայն յոյժ քիչ կը խօսէին այդ մարդիկ, եւ միմեանց հետ խօսելու համար այն տարօրինակ լեզուն կը գործածէին, որոյ ծագումն իսկ չէի կրնար գուշակել։ Ուստի պարտաւորեցայ հրաժարիլ անոնց բան մը հարցնելէ։

Ուռկանները նաւուն մէջ քաշուեցան։ Նորմանտիոյ ծովեզերաց ուռկաններուն կը նմանէին, լայն գրպաններ, զորս ծփին առագաստակալ մ'եւ ստորին օղերուն մէջէն անցած հանդոյցք կիսաբաց կը պահեն։ Այն գրպանք իրենց երկաթէ ծանրոցներուն վրայ քաշուելով՝ կ'աւլեն Ովկէանի խորերն եւ նորա ամեն բերքերը կը քաղեն իրենց անցած ճանբուն վրայ։ Այն օրն հետաքրքրաշարժ ծովակենդանիներ բերին այդ ձկնալից ծովերէն, լոփիներ, որք իրենց ծաղրական շարժմանց պատճառաւ հտպիտ կը կոչուին, բողկուկաւոր սեւ կոմերսոններ, քամմաձածան բալիստաներ՝ կարմիր երիզներով շրջապատեալ, մահկաձեւ տետրոդոններ, որոց թոյնը վերջին աստիճան վտանգաւոր է, քանի մը ձիթագոյն քարալէզներ, արծաթափայլ թեփերով ծածկեալ մակրորինկներ, տրիքուրներ, որոց ելեկտրական ուժը կը հաւասարի ելեկտրաձկան եւ թմբրաձկան ուժին, թեփաւոր նոտոպտերներ թուխ եւ միջահատ երիզներով, կանաչորակ կատեր, քանի մը տեսակ գոբիներ, եւ այլք, վերջապէս քանի մ'ալ խոշոր ձկունք, յառաջակարկառ գլխով կարանկս մը, մէկ մեթր երկայնութեամբ, քանի մը գեղեցիկ սկոմբրիներ ճողձկան մեծութեամբ, կապոյտ եւ արծաթեայ գոյներով զարդարեալ, եւ երեք հատ պատուական թիւնոսներ, որք իրենց արագընթացութեամբ հանդերձ չէին կրցած ազատիլ ուռկանէն։

Հաշուեցի որ այս որս հազար լիպրայէն աւելի ձուկ բերած էր։ Արդարեւ գեղեցիկ, բայց ոչ զարմանալի որս։ Այն ուռկանք՝ քանի մը ժամ ընդ քարշ մնալով՝ ջրակենդանեաց աշխարհ մը կը պարաւանդեն իրենց բանտին մէջ. ուստի նաւուն մէջ պակաս չպիտի լինէին ազնիւ ձկանց և այլ ծովային ընտիր կենդանեաց պաշարք, զորս Նօթիլիւսի արագութիւնն և իւր ելեկտրական ձգողութիւնը կրնային շարունակ նորոգել։

Ծովուն այս զանազան պտուղներն անմիջապէս դէպի համբարոցները մղուեցան նաւուն տախտակամածին կափարիչէն, ոմանք թարմ ուտուելու, միւսներն ալ պահուելու համար։

Ձկնորսութեան աւարտելէն եւ նաւուն օդոյ պաշարին նորոգուելէն յետոյ՝ կը կարծէի թէ Նօթիլիւս պիտի վերսկսէր զիւր ընդծովեայ արշաւանք, ուստի երբոր կը պատրաստուէի սենեակս վերադառնալ, Նէմօ նաւապետն ըսաւ ինծ առանց ուրիշ նախաբանի.

«Տեսէք սա Ովկէանոսը, պարո՛ն դասատու, իսկական կեանքով մ'օժտեալ չէ՞։ Թէ՛ բարկութիւն եւ թէ՛ գորով չունի՞։ Երէկ ննջեց մեզ պէս, եւ ահա այժմ կը զարթնու խաղաղ գիշերէ մ'ցկնի։»

Ո՛չ բարի լոյս, ո՛չ բարի երեկոյ։ Տեսնողը չէ՞ր ըսեր թէ այս արտառոց մարդ արդէն սկսեալ խօսակցութիւն մը կը շարունակէր ինծ հետ։

«Նայեցէք, ըսաւ, ի՛նչպէս կը զարթնու արեւուն գգուանաց ներքեւ։ Իւր տուընջենային կեանքը պիտի ապրի վերստին։ Շահեկան ուսում մ'է զննել նորա գործարանային կազմակերպութեան խաղերը։ Բազկերակ ունի, շնչերակներ ունի, մկանց ձգտումներ ունի, եւ ես իրաւունք կուտամ այն գիտնական Մորիի, որ կենդանեաց արիւնային շրջանին նման իրական շրջան մը գտաւ ի նմա։»

Ճշմարիտ է որ Նէմօ նաւապետ պատասխան չէր սպասեր ինձմէ, եւ աւելորդ թուեցաւ ինծ «Անշուշտ»ներ, «Արդարեւ»ներ եւ «Իրաւունք ունիք»ներ շռայլել նմա։ Գրեթէ ինքն իրեն հետ կը խօսէր, մէն մի խօսքի վերջն երկար դադար մ'առնելով։ Բարձրաձայն մտախոհութիւն մ'էր։

«Այո՛, ըսաւ, Ովկէան ճշմարիտ արեան շրջան մ'ունի, եւ զայն կատարելատալու համար բաւական եղաւ տիեզերաց Արարչին բազմապատկել ի նմա ջերմութիւնը, աղն եւ մանրաձկները։ Արդարեւ ջերմութիւնը զանազան խտութիւններ կ'ստեղծէ, որք հոսանքներն ու հակահոսանքները կ'արտադրեն։ Շոգիացումն, որ ոչինչ է գերհիւսիսային սահմանաց մէջ, յոյժ զօրաւոր է հասարակածային գօտեաց մէջ. յարատեւ փոխանակութիւն մը կը սահմանէ արեւադարձական եւ բեւեռային ջրոց։ Աւելի զատ, ես այն հոսանքները զննեցի վերէն վար եւ վարէն վեր, որք Ովկէանի ճշմարիտ շնչառութիւնը կը կազմեն։ Տեսայ ծովու ջրին մասնիկներն, որք մակերեւութին վրայ տաքնալով, դէպի խորերը կ'իջնեն, իրենց խտութեան ծայրագոյն եզրը կը գտնեն զրոյէն երկու աստիճան վար, յետոյ առաւել եւս պաղելով աւելի կը թեթեւնան ու նորէն վեր կ'ելնեն։ Բեւեռաց մօտ պիտի տեսնէք այս երեւոյթին հետեւանքն, եւ պիտի հասկնաք թէ ինչո՞ւ համար, նախատես բնութեան այս օրինօք, սառումը ջրոց երեսը միայն կրնայ տեղի ունենալ։»

Մինչ Նէմօ նաւապետ իւր խօսքը կ'աւարտէր, կ'ըսէի ես ինծ. «Բեւեռը՜։ Արդեօք այս յանդուգն անձ մեզ մինչեւ հո՞ն տանիլ կ'ուզէ։»

Սակայն նաւապետ լռեր էր, եւ ուշադրութեամբ կը դիտէր զայն տարր, զոր այնչափ անդադար, այնչափ կատարելաբար ուսումնասիրած էր։ Յետոյ նորէն խօսիլ սկսաւ.

«Աղերն, ըսաւ, յոյժ շատ են ծովուն մէջ, պարո՛ն դասատու, եւ եթէ նորա պարունակած լոյծ աղն ամբողջապէս հանուէր անտի, չորս միլիոն ու կէս խորանարդ փարսախ մեծութեամբ կոյտ մը կը լինի, զոր երկրագունդին վրայ տարածելով տասն մեթրէն աւելի բարձրութեամբ խաւ մը կը կազմէ։ Եւ մի կարծէք թէ այդ աղերուն ներկայութիւնը բնութեան մէկ քմահաճոյքն եղած լինի։ Ո՛չ։ Ծովուն ջուրը նուազ ցնդելի ընելու կը ծառայեն. թող չեն տար որ հովերն աւելի մեծաքանակ գոլորշիներ հանեն անտի, որք լուծուելով կրնային ծովասոյզ ընել բարեխառն գօտիները։ Անհո՛ն պաշտօն, հաւասարակշռիչ պաշտօն երկրագունդին ընդհանուր տնտեսութեան մէջ։»

Նէմօ նաւապետ կանգ առաւ, և մինչեւ իսկ ոտքի վրայ ելնելով քանի մը քայլ առաւ դարաւանդին վրայ եւ դէպ առ իս դարձաւ.

«Իսկ ջրաձկներն, ըսաւ, այն բիւրաւոր միլիոն անասնիկներն, որք միլիոններով կը գտնուին կաթիլ մը ջրի մէջ, եւ յորոց ութ հարիւր հազար հատ պէտք է հազարորդ ակրամ մը կշռելու համար, նոքա ալ ոչ նուազ կարեւոր պաշտօն մ'ունին։ Ծովային աղը կը ծծեն, ջուրին կարծր տարրերն իրենց հետ կը միացնեն, եւ իբրեւ ճշմարիտ արտադրիչք կրաքարեայ ցամաքաց, բուստեր եւ քարամայրեր կը հաստեն։ Եւ յայնժամ ջրոյ կաթիլն, իւր հանքային սնունդէն զրկուելով, կը թեթեւնայ, ծովուն երեսը կ'ելնէ, շոգիացմամբ թողուած աղերը կը ծծէ, կը ծանրանայ, վերստին ծովուն տակը կ'իջնէ, եւ ծծելու նոր տարրեր կը բերէ անասնիկներուն։ Այսպէս կրկին հոսանք կը կազմուի ելնող ու իջնող, եւ միշտ շարժում, միշտ կեանք։ Առաւել զօրեղ, առաւել յորդառատ, առաւել անսահման կեանք մը քան ցամաք երկիրներու վրայ, Ովկէանի ամեն մասանց մէջ ծաղկող, մահուան տարր մարդոց համար, ըսուեցաւ, կենաց տարր բիւրաւոր միլիոն անասնոց համար, ինչպէս նաեւ ինծ համար։»

Երբոր Նէմօ նաւապետ այս խօսքերը կ'ըսէր, դէմքը կը փոխակերպէր եւ արտասովոր սրտայուզում մը կը գրգռէր զիս։

«Ուստի, աւելցուց, աստ է ճշմարիտ կեանքն։ Ես պիտի մտածեմ ծովային քաղաքներ հիմնել, ընդծովեայ տուներ շինել, որք Նօթիլիւսի պէս ամեն առաւօտ ծովուն երեսն ելնեն թարմ օդ շնչելու համար, ազատ քաղաքներ, անկախ ոստաններ։ Եւ ո՞վ գիտէ, արդեօք բռնապետ մը . . .։»

Նէմօ նաւապետ բուռն շարժմամբ մ'աւարտեց իւր խօսքն։ Յետոյ խօսքն ինծ ուղղելով՝ իբր շարունակ մտածութիւն մը վանելու համար.

(Շարունակելի)

Լեհաց պաշտպանութեան մէջ Անգլիա Ֆրանսայէն ետքը կուգար, և Ֆրանսայէն առաջ դասուելիք կը լինէր: Տանիմարքայի պատերազմին մէջ, եթէ պահ մը անգլ. կառավարութիւնն աւստրո-գերմանական դաշնակցութեան դէմ խօսեցաւ, իւր վաղանցիկ պաշտպանութիւն աւելի վնասեց քան նպաստեց Քոփէնհակի կառավարութեան դատին: Վիէննայի Վեհաժողովոյն մէջ, լեհական, իտալական և պելճական ազգութեանց և գերմանական մանր պետութեանց «առուծախին» Անգլիա եւս մասնակից գտնուեցաւ, իրեն համար «փոխարինութիւն» ընդունելով զՄալդա, Անգլեան կղզիներն, Իլ տը Ֆրանս, եւն, ինչպէս Լէյպախի և Վէրոնէի Դեսպանաժողովներուն մէջ նոյնպէս Եւրոպիոյ Տէրութեանց հետ միացաւ՝ Եւրոպիոյ ճնշեալ ազգութեանց դէպ յանկախութիւն և դէպ յազատութիւն ձգտումներ ը ճնշելու համար: Ո՞չ ապաքէն Անգլիոյ այս հակազգային և հակազատական դերն ակնարկելով է որ Լորտ Պայրըն կ'աղաղակէր Չայլտ Հէրըլտի մէջ. «Նուաճել յետոյ առիւծն(*), պէ՞տք է մի-«թէ որ յարգանք մատուցանենք գայ-«լերուն: Պէ՞տք է միթէ որ աչքերնիս «խոնարհեցնենք եւ ի ծունր իջնենք «գահերուն առջեւ: Ասո՞ր համար է «ուրեմն որ այսչափ ժամանակէ ի վեր «արեան հեղեղներ հոսեցան . . . Բռ-«նապե՞տք միայն կրնան ուրեմն յաղ-«թել բռնապետներուն, ազատութիւնը «չպի՞տի գտնայ երբեք ջատագով մը և «զաւակ մը նման ա՛յնմ, որոյ Քոլոմպիա «տեսաւ երեւումն, երբ ինքն իսկ ծնաւ «օր մը, որպէս Պալլաս, մաքուր և ա-«նարատ: Այդպիսի հոգիք արդեօք ա-«ռանձնութեա՞ն մէջ միայն կրնան «կազմուիլ, կոյս անտառներու խորերը, «աշխարհին չրվէժներու շառաչ-«մամբ, այն տեղեր՝ ի մի բան՝ ուր բը-«նութիւնը, բարի մայրն, ժպտեցաւ նո-«րածին մանկան՝ Ուաշինկդընի: . . . «Ապառնե՞նք. լաւագոյն գարուն մը նը-«ւազ դառն պտուղներ պիտի տայ մեզ:»

Այս հին ու նոր դէպքերն համառօտիւ յիշեցնելով, մեր նպատակն է եզրակացնել թէ, Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը Շահուց քաղաքականութիւն մ'է լոկ, և ո՛չ թէ Ազգութեանց: Այդու սկզբամբ պիտի որոշուի նաեւ անգլ. քաղաքականութիւնն Արեւելեան Խնդրոյ նոր երեւոյթին մէջ: Այսչափ ինչ կրնանք այժմէն հաստատել գիտնալ Լորտ Սալզպըրիի քաղաքական խորհրդոց վրայ, որք, ըսինք, գաղտնի կը պահուին առայժմ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆԸ ԽԱՍԳԻՒՂԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՐԴՈՅՆ ՎՐԱՅ

Խասգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետին, Ատենադպրին և Գանձապետին նկատմամբ Վարչութեան որոշումը ծանուցեր էինք մեր չաբաթ աւուր թուով: Այս որոշում Պատրիարքարանէն կը հաղորդուի մեզ հետեւեալ ձեւով.

«Իւսկիւտարի բնակիչներէն Հանգուցեալ Տիգրան Ալլահեան անուն անձին ժառանգական խնդրոյն առթիւ, Խասգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ ապօրէն կենակցութեան մէջ գտնուողներուն պսակեալ լինելն հաստատող պաշտօնական վկայագրեր տրուած և իրողութիւնն ծանուցուած էր Քաղ. Ժողովոյ Պատր. Փոխանորդ Հօր տեղեկագրովը:

«Քաղ. Ժողովն իւր վերջին նստին մէջ ի ներկայութեան Թաղ. խորհրդոյ դիւանի անդամոց և Գանձապետին նոյն տեղեկագիրն ընթեռնլէ և գործին պարագայից վրայ հարկ եղած քննութիւնները կատարելէ յետոյ, ստուգելով որ սոյն խնդրոյն մէջ Խորհրդոյ դիւանի անդամք և Գանձապետն համերաշխաբար գործած են, և իրենց արարքը՝ նոյն իսկ եթէ բարի նպատակի մը համար ալ եղած լինի, կը հակառակի Եկեղեցւոյ օրինաց և Պատրիարքարանի իրաւասութեան, և նկատելով որ այս գործողութեամբ բացարձակապէս մեղանչած են ազգային իրաւանց դէմ, որոշեց պաշտօնանկ ընել զիրենք Թաղ. Խորհրդոյ անդամակցութենէն՝ երեք տարուան միջոցի մը համար, զրկելով միանգամայն զիրենք ազգային պաշտօն վարելու իրաւունքէն:»

Փօթիի մէջ կը կարդանք թէ Վսեմ. Յովհաննէս Էֆէնտի Սպարթալեան վերջերս Եւրոպա գտնուած միջոցին գրեր է Իզմիր թէ մտադիր է Գորտէլօի ազգային համար դպրոց մը շինել: Արդարեւ Գորտէլիօն, ուր հայ բնակիչները կարի բազմացած են, կարօտ է ազգային կրթական հաստատութեան մը:

Ն. Վսեմութիւնը վերջերս Մարսիլիոյ շոգենաւով Իզմիր վերադառնալով այցելեր է Մեսրոպեան վարժարանի շինութիւններն:

Մոռցուած չէ անշուշտ այն սրտայուզութիւնն զոր քանի մը տարիներ առաջ Կ. Պոլսոյ մէջ յարոյց Հնդկաստանի Պետական Պանքայի մէջ Հայերու կողմէ թողուած առասպելական գումարներու գոյութեան լուրն: Շատեր, այդ ժառանգութեանց վրայ իրենց իրաւացի կամ կարծեցեալ իրաւունքներն հաստատելու համար ի զուր ծախքեր ընելէ յետոյ, տեսան իրենց պատրանաց ի դերեւ ելնելն: Նիւ-Եօրք, որ կ'երեւի թէ լիակատար տեղեկութիւններ ստացած է այդ կտակի մասին, կը հաստատէ այդ կտակի գոյութիւնն, և կ'ըսէ թէ Հնդկաստանէն Լոնտոնի ճամբով ստացած է այդ կտակի մի օրինակն անգլիերէն և պաշտօնական կնիքներով և ստորագրութիւններով: Կը խոստանայ նաեւ հրատարակել հետաքրքիր տեղեկութիւններ, զորս մենք ալ պիտի հրատարակենք հետզհետէ:

Կը յիշուի թէ Գուլուեան Կարապետ անուն անձը կտակի մը խնդրոյ առթիւ դատ բացած էր Ազգ. Պատրիարքարանի դէմ և առարկելով թէ իւր կտակագրին մէկ օրինակը մէջ դրուած է և չյանձնուիր իրեն, կը պահանջէր որ կառավարութիւնը Պատրիարքարանէն ստանալով յանձնէ իրեն: Պատրիարքարանը բնաւ զլացած չէր կտակագիրն յանձնել և միշտ կը ծանուցանէր Գուլուեանի թէ կրնայ ստանալ զայն, բայց սա կը պնդէր թէ պէտք է կառավարութեան յլուէ ուստից ինքն ստանայ: Արդ, կը լսենք թէ Պատրիարքարանն հարկադրուելով կտակագիրն յանձնել Պատրիարքարանի փաստաբան Եօրտանեան Աւետիս Էֆէնտիի այս վերջինը տարեր է զայն Իւսկիւտարի Հոգուզլի դատարանն և անդ յանձներ է Գուլուեան Կարապետին: Դատարանը տեսնելով որ կտակը գրօշմեալ թուղթի վրայ գրուած չէ, 153 ոսկւոյ տուգանքի դատապարտեր է զԳուլուեան Կարապետ որ պարտաւորուած է այժմ ազգին նուիրած քօնսօլիտներու կտրոններն, զորս մինչեւ իւր մահը պիտի ստանար իւր ապրուստին համար, յանձնել այդ տուգանաց վճարման:

ԱՂՔԱՏԱՍԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Գում-գափու, Կէտիկ-փաշայի, Եէնի-գափու և Գում-գափու դրսի չորից միացեալ թաղից մէջ Աղքատասէր անուամբ ընկերութիւն մը կազմուած է ներքոյ տարւոյ մայիս մէկին, նպատակ ունենալով միացեալ թաղերու աղքատ հիւանդաց բժիշկ, դեղ և սնունդը հոգալ:

Աղքատասէր ընկերութիւնս կազմած է իւր Տնօրէն Ժողովն որ կը բաղկանայ հետեւեալ անդամներէ որք արդէն ձեռնարկած են իրենց պաշտօնին.

Ա. Ատենապետ	Տ. Արիստակէս Քհ. Ճիզմէճեան
Բ. » »	Տօքթ. Տինանեան
Ա. Ատենադպիր	Տօքթ. Ալթունեան
Բ. » »	Պ. Մանիկեան
Գանձապետ	Յ. Փինէճեան
Հաշուակալ	Մ. Նաալպէնտեան
Հաշուեքննիչ Տնօրէն	Տ. Թագւորեան
Մթերոց Տնօրէն	Մ. Ինճեան
	Մ. Ֆափնիկեան
	Յ. Շէքէրճեան
	Հ. Սեթեան.

Տնօրէն Ժողովն պարտք կը համարի խնդրել ընկերութեանս Պատուարժան բաժանորդներէն որ բարեհաճին իրենց բաժնեգներն վճարել հաւաքչին և անկէ ստանալ ընկերութեան կնիքով և գանձապետին ստորագրութեամբ վաւերացեալ իրենց անդորրագրերը:

Նոյնպէս քաղցր պարտք կը համարի բարեսէր ազգայնոց մարդասիրական զգացմանց կոչում ընել և խնդրել որ սոյն բարենպատակ ընկերութեան զարգացման համար բարեհաճին իրենց մասնակցութիւնը նուիրել և այնու մխիթարել հարիւրաւոր աղքատ հիւանդներ որք խնամոց կը կարօտին:

Ընկերութեանս Տնօրէն Ժողովոյ առժամեայ կեդրոնատեղին է Մայր Վարժարանի հոգաբարձութեան սենեակը:

Ծան. — Տնօրէն Ժողովոյ կողմանէ օրինաւոր հաւաքիչ կարգուած է Պ. Վահան Միքայէլեան:

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ստանալ փափաքողք կրնան դիմել ի կեդրոնատեղին:

Ի դիմաց Աղքատասէր Ընկերութեան
Տնօրէն Ժողովոյ
Բ. Ատենապետ Ատենադպիր
ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ ՔԱՀԱՆԱՅ Պ ՄԱՆԻԿԵԱՆ
ՃԻԶՄԷՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Տր. Զամպաքոյի:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Մանչէսթը Օպզէրվըրի մէջ կը կարդանք.

Լոնտոնէն սեպտ. 14 թուով հեռագիր մը, զոր հրատարակած են գերմանական լրագիրք, կ'ըսէ թէ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Իտտսլէ Թագուհւոյն կողմէ Պալմօրալ կոչուեր է և նորա վերադարձին, նախարարաց խորհուրդն ի նիստ գումարուեր է: Այս նստին մէջ կարդացուեր են Սըր Էտ. Թորնթընի, Սոֆիայի անգլ. գործակատարին և Պէրլինի դեսպան Սըր Էտ. Մալէթի տեղեկագիրք: Հեռագիրը կը յարէ թէ, յետ երկար խորհրդակցութեանց, նախարարաց խորհուրդն որոշեր է, իբր փոխարինութիւն, Արշիպեղագոսի մէջ ինչ ինչ «զգուշութիւններ» ձեռք առնուլ, այն պարագային յորում ուրիշ Տէրութիւնք կարեւոր փոփոխութիւններ ներմուծեն Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ հաստատեալ կարգաց մէջ:

Լոնտոնի Դաշլեճն յանձնարարեր է առ Սըր Էտ. Թորնթըն, որ ի Կ. Պոլիս վերադարձին, այս նպատակաւ բանակցութեանց սկսի: Այդ բանակցութեանց ստանալիք երեւոյթէն կախում պիտի ունենայ սա խնդիր, թէ վերոյիշեալ զգուշական միջոցներն օսմանեան կառավարութեան հետ համաձայնութեամբ ձեռք պիտի առնուին:

* * *

Թուրքէ պաշտօնաթերթը Մանչէսթրի սոյն տեղեկութիւններն, հետեւեալը կը յաւելու իւր կողմէ.

Ըստ մեր պաշտօնական տեղեկութեանց, այս լուր բոլորովին անհիմն է. մանաւանդ որ ուրբաթ օրն ի Լոնտոն գումարեալ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին մէջ, արտաքին գործոց Նախարարի խորհրդականն յայտարարած է թէ այս կարգի հրատարակութիւնք բոլորովին անհիմն են և թէ Անգլիա այդ տեսակ դիտում մը չունի բնաւ: Խորհրդականը ցաւ յայտնած է միանգամայն այս տեսակ անստոյգ լուր մը տարածուելուն վրայ:

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովոյն սեպտ. 14 ի նստին մէջ, Պ. Շօ-Լըֆէվրի հարցման պատասխանելով, Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն հաստատեց թէ արդարեւ նախորդ Նախարարութեան հրահանգով Սըր Էտ. Թորնթըն օգոստ. 16ին ներկայած է Վսեմ. Սայիտ փաշային յիշատակագիր մը 61 րդ յօդ. ի վրայօք: Բայց ինչպէս նախորդ նախարարութիւնն, այժմեան նախարարութիւնն եւս առ այժմ անպատեհ կը համարի այս բանակցութեան վերաբերեալ թղթոց հրատարակումը:

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Սոֆիայի Ազգ. Ժողովն իւր չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ Զարին ուղղեալ ուղերձ մը քուէարկեր է, որով պուլկար ազգին Ն. Վեհափառութեան նկատմամբ տածած անձնուիրական խորին զգացումն արտայայտելով, յոյս կը յայտնէ թէ պիտի բարեհաճի Նա իւր բարձր պաշտպանութեան ներքեւ առնուլ զՊուլկարիա, որպէս զի անկախութեան և միութեան համար Պուլկար ազգին տածած իղձերը լցուին:

Այս օրերս Վառնայի գիւղերէն միոյն մէջ Միթինկ մը գումարուեր է յորում նկատողութեան առնուեր է քաղաքին Պուլկար Մետրապոլիտ Տ. Սիմէոնի ընթացքն. այս եկեղեցական ամբաստանուած էր թէ Իշխանին հակառակելու հրաւիրեր է զժողովուրդն: Միթինկն, յետ վիճաբանութեան, հետեւեալ որոշումը քուէարկեր է. «Պատգամաւորութիւն մը պիտի ղրկուի Մետրապոլիտին քով, հրաւիրելով զայն որ ժողովրդեան կամքն իրեն ծանուցուելէն 24 ժամ յետոյ մեկնի քաղաքէս»:

Եւ արդարեւ, Մետրապոլիտը Վառնայէն մեկնելով Ռումանիա ապաստաներ է:

Արեւ. Ռումելիի և Պուլկարիոյ մէջ պատրաստութիւնք տեսնուած էին, հանդիսաւորապէս տօնելու համար սեպտ. 6/18 ի տարեդարձն որ կը հասնէր այս չաբաթ օր: Այս նպատակաւ Փիլիպպէի մէջ հետեւեալ տպեալ յայտագիրը բաշխուած է ժողովրդեան.

1. Շաբաթ առաւօտ, ժամը 9 ին, հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցուի Ս. Աստուածածնայ մայր եկեղեցւոյն մէջ:
2. Եկեղեցիէն, թափօրը ոստիկանական պաշտօնատունը պիտի երթայ, ուր գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին և զօրահանդէս պիտի լինի:
3. Յետոյ, թափօրն՝ առաջնորդութեամբ զինուորական նուագածուաց և գաւառական արհեստաւորութեանց դրօշակաց Ճումայի հրապարակը պիտի երթայ ուր մեռաւ Բոյչօ հարիւրապետն, և անդ ճառեր պիտի խօսուին: Ապա թափօրը պիտի երթայ հանգուցեալն գերեզմանին վրայ ուր նոյնպէս ճառեր պիտի արտասանուին:
4. Անկէ, թափօրը պիտի շրջի քաղաքին գլխաւոր թաղերն և կանգ պիտի առնու ի Մարաշ ուր սեղան մը պիտի տրուի:

Ամբողջ օրը քաղաքը դրօշակներով պիտի զարդարուի և գիշերը լուսավառութիւնք պիտի լինին թաղապետական պարտիզին մէջ ուր պիտի նուագեն զինուորական նուագածուք:

([illegible])

Փիլիպէ, 3/15 սեպտ. 1886.

Թուրքէ իւր այս աւուր խմբագրականի մէջ հետեւեալ տողերը կը գրէ Պուլկարիոյ իշխանին ընտրութեան նկատմամբ.

Պուլկարիոյ նոր իշխանի ընտրութեան առթիւ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած է վասն զի երկուքն ալ իրենց ուզած անձն ընտրել կ'աշխատին: Այս մասին բանակցութիւնք կը կատարուին երկու Տէրութեանց միջեւ և հաստատապէս կը յուսացուի թէ Պիզմարք Իշխանին միջոցաւ յարմարագոյն անձ մը յաջորդ պիտի ընտրուի Ալեքսանդր Իշխանին:

Կայս. կառավարութիւնն այս ընտրական խնդրոյն մէջ մի միայն իւր շահերը պիտի պաշտպանէ: Եւրոպական Տէրութիւնք՝ Պերլինի Դաշնագիրը պաշտպանելու մասին համաձայն կը գտնուին, որով եթէ Իշխանի ընտրութիւնն այս Դաշնագրոյն համաձայն կատարուի, Բ. Դրան նպատակն ապահովուելու բաւական է:

Այս օրերս Սոֆիա ժամաներ է ըՍդոլէթոֆն ռուս զօրավարն որ 1877-78ի պատերազմին ժամանակ պուլկար կամաւորաց հրամանատարութիւնն ստանձնած էր:

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ

Երկու անգլիական շոգենաւներ, միոյն անունը [illegible] և միւսինը [illegible]՝ որոց մին դէպ ի Սեւ Ծով կ'երթար և միւսը Պոլսոյ նաւահանգիստը կը մտնէր, այս առաւօտ [illegible] առջեւ միմեանց բաղխելով, [illegible] ծանրապէս վնասուեցաւ. սակայն հասած տեղական օգնութեանց շնորհիւ կրցաւ ցամաք քաշուիլ:

Անգլ. դեսպան Սըր Էտ. Թորնթըն չաբաթ առաւօտ մայրաքաղաքս եկաւ իտալական շոգենաւով և ուղղակի Թարապիա, անգլ. դեսպանատունն իջաւ:

Կայս. երկրորդ զօրաբանակի հրամանատար Թահիր փաշա, որ հինգշաբթի օրը մայրաքաղաքս ժամանեց, անմիջապէս կայս. պալատ երթալով իւր յարգանքները մատոյց Վեհ. Սուլթանին և ուրբաթ օրը ներկայ գտնուեցաւ Սելամլըքի արարողութեան: Կ'ըսուի թէ Վէյսէլ փաշա առժամապէս միայն պիտի վարէ կայս. երկրորդ բանակին հրամանատարութիւնը, ցապաքինումն Թահիր փաշայի:

Ոստիկանութեան վերատեսչութիւնն, եպարքոսական հրամանի մը համաձայն, Պոլսոյ, Իւսկիւտարի և Բեբայի բանտերուն մէջ վիճակագիրը պատրաստելով մատուցած է Ն. Բարձրութեան: Այս վիճակագրութեան մէջ արձանագրուած են բանտարկելոց թիւը, նոցա տարիքն և յանցանաց տեսակը:

Օսմ. Հանրային պարտուց վարչութեան անգլ. պատուիրակ Պ. Վինսընդ Քայլարտ այս առաւօտ մայրաքաղաքս կը վերադառնայ Լոնտոնէն:

Կայս. կառավարութեան և Գերմանիոյ միջեւ կնքելի առեւտրական դաշնագրոյ պայմաններուն վրայ խորհրդակցելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը չաբաթ օրն ի նիստ գումարուելով ցարդ տրուած որոշմանց տեղեկագիրն ստորագրեց: Բանակցութիւնք բաւական յառաջ գացած են և դաշնագրոյ ուրուագիծն ի մօտոյ պատրաստուելով Նախարարաց Խորհրդոյն պիտի ներկայացուի և մէկ օրինակն ալ Պերլինի Դաշլեճն պիտի հաղորդուի:

Մալթայի կառավարիչ Սըր Լինթըրն Սիմմընս անգլ. [illegible] շոգենաւով մայրաքաղաքս կը հասնի այսօր և աստ պիտի մնայ ցորքան Էտինպըրկի Դուքսն հիւր լինի Վեհ. Սուլթանին:

Կ'ըսուի թէ Օսմ. Րէժիի վարչութիւնը մտադիր է գաւառաց ծխախոտի մթերանոցներու վարձակալաց պայմանագրերն աւարտելուն, ինք ստանձնել վաճառման գործն:

Ավրամ Քամոնտօ կոմսը չաբաթ օրը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէ յԵւրոպա:

Մէրսին-Ատանա երկաթուղւոյ վարչութիւնը ձրիաբար փոխադրեր է այն պահեստի զինուորներն որք իրենց հայրենիքը կը վերադառնան:

Ինչպէս ուրիշ գաւառաց, նոյնպէս և Այտընի մէջ կուսակալի օգնականութեան պաշտօն մը պիտի հաստատուի: Ճէրիտէի-Հավատիս կ'ըսէ թէ այս պաշտօն պիտի յանձնուի տեղւոյն կեդրոնական նախորդ կառավարիչ Բաղըպ փաշայի:

Սելանիկէն կը գրեն թէ մինչեւ անցեալ չաբթուան վերջը 10,000 հետեւակազօրք հասեր են յիշեալ քաղաքը, Մակեդոնիոյ պահեստի նոր բանակը կազմելու համար և իրենց որոշեալ տեղերը ղրկուեր են:

Ռումանական դեսպան Պ. Պալաչէանօ այսօր մայրաքաղաքս կը հասնի ընտանեօք:

Կայս. կառավարութիւնն արգիլած է Փարիզի [illegible] լրագրոյն մուտքն ի Թուրքիա: Յիշեալ լրագիրը կայսերական կառավարութեան շահուց աննպաստ յօդուածներ հրատարակած էր:

Գերմանացի Պ. Բրէսէլ, որ ինչպէս կը յիշուի Անատոլուի մէջ երկաթուղի մը հաստատելու համար ծրագիր մը մատուցած է կայս. կառավարութեան, կայս. հրամանաւ մայրաքաղաքս հրաւիրուած է պաշտօնապէս բանակցելու համար այն պայմանաց վրայ որով Պ. Բրէսէլ կը փափաքի ստանձնել յիշեալ երկաթուղւոյ շինութեան գործն:

Կամրջոց և խճուղեաց տնօրէն Պ. Կալան՝ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան կողմէ Իզմիր ղրկուած է քննելու համար Հէրմուս գետակի ընթացքն և այն աշխատութիւնները զորս կատարելու պէտք կայ ապագային մէջ ապահով վիճակի մը մէջ դնելու համար Իզմիրի նաւահանգիստն որ կրնայ վտանգուիլ հետզհետէ գոյացած աւազակոյտերէն:

ՏՕՔԹԷՕՌ ՃԻՎԱՆԵԱՆ, որ Բարիզի մէջ իւր ուսումն աւարտած և վկայականն ստանալէ յետոյ Կ. Պոլիս վերադարձած է, կը գտնուի ի Թօփհանէ Թրամվէյի կայարանին դէմ 359 թիւ դեղարանն, ուր հիւանդներ կընդունի երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերն ժամը 3 էն 10: Տօքթէօր Ճիվանեան մասնաւորապէս կը դարմանէ զգայարանաց վերաբերեալ ինչպէս նաեւ քիմիական հիւանդութիւններն:

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՄԱՀ ՏԸՔԱԶԻ ԴՈՒՔՍԻՆ

Բարիզ, 18 սեպտ.

Ֆրանսայի Արտաքին գործոց նախկին նախարար Տըքազի դուքսը մեռաւ:

ԵԳԻՊՏՈՍ ԵՒ ԱՐՇԻՊԵՂԱԳՈՍ

Լոնտոն, 17 սեպտ.

Երեսփոխանաց Ժողով. — Ելմտական նախարար Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլ, հարցման մը պատասխանելով, ըսաւ թէ կառավարութիւնը մտադիր չէ բնաւ ետ կոչել զՍըր Հ. Տրըմընտ Ուոլֆ, որ կը շարունակէ կարգադրել զԵգիպտոս օսմանեան բարձր Քոմիսէր Ղազի Մուխթար փաշայի հետ:

Ուրիշ հարցման մը պատասխանելով, արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն հերքեց զրոյցն թէ Անգլիա մտադիր է գրաւել Թասօս կղզին Արշիպեղագոսի մէջ և ուրիշ կղզիներ Դարդանելի բերանը:

Լոնտոն, 18 սեպտ.

Երեսփոխանաց Ժողովոյն մէջ, Սըր Ճօրճ Քամպըլ առաջարկեց Նիմոյացուէն ջնջել Եգիպտոսի անգլ. բարձր Քոմիսէր Սըր Հ. Տրըմընտ Ուոլֆի թոշակը. նաեւ փափաք յայտնեց որ Անգլիա բառ կապ չունենայ Եգիպտոսին:

Արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Ճէյմս Ֆէրկիւսըն պատասխանելով, հաստատեց թէ Եգիպտոսի ելեւմուտքը կարգի դրուած են, և յարեց թէ Եգիպտոսի մէջ Անգլիոյ ձեռք զարկած գործը վերջանալուն պէս, ամեն մարդ պիտի խոստովանի թէ այդ գործ Եգիպտոսի համար բարիք մ'եղած է:

Սդրազպուրկ, 17 սեպտ.

Վիլհէլմ կայսրն, իւր յոգնութեան պատճառաւ, վերջապէս որոշած լինելով ներկայ չգտնուիլ Մեծի մեծ ռազմափորձերուն, այսօր Պատէն վերադարձաւ:

Պուքրէշ, 18 սեպտ

Նախարարութեան նպաստաւոր մամուլն ընդդիմադիր լրագիրները պատասխանատու կը համարի Պ. Պրատիանոյի դէմ ի գործ դրուած ոճրին:

[illegible]

ՕՏԱՐԱԶԳԵԱՆ ՍԱԿԱԳ

Լոնտոն, 18 Սեպտեմբեր, ժամ 6 վայր. 15 երեկոյ	
Անգլ. քօնսօլիտէ	100 7/8
Թուրք. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 3/4
» » » գոցուեցաւ	13 3/4
» » » Ա.	21 1/4
» » » Բ.	14 3/8
» » » Գ.	13 3/4
Օսմանեան 1871	74
Փոխառութիւն 1877	86 7/8
Պանք Օթօման	9 7/8
Եգիպտական փոխառ. 1873	98 3/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	74 3/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	96 7/8
Դայրա Սանիէ	72 7/8
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	95
Հունգարական պարտամուրհակ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —
Վիէննա, 18 Սեպտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 40
Օսմանեան երկաթուղի	16 50
Բարիզ, 18 Սեպտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ	
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	110 05
» » 3 %	82 62 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 90
» » » գոցուեցաւ	13 85
» » Սէրի Բ.	14 55
» » Գ.	13 90
Օսմանեան երկաթուղի	33 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	498 75
Քրէտի Լիոնէ	542 50
» Ֆօնսիէ	1397 50
Բաժնետան Լիոնի	1235
Սուէզի ջրանցք	2033 75
Ռուսական 5% 1877ի	101 3/4
Իտալական Ռանթ	100 45
Եգիպտական միացեալ	378 75
Սպանիական (արտաքին)	62 3/4
[illegible]	347 50
% Հելլէնական	— —
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 31

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ

ԲԱՂՈՒԱԾ

ԿԱՐԻՆ, օգոստոս 29

Վիճակիս Առաջնորդ Գեր. Տ. Մաղաքիա Նորապսակ եպիսկոպոս Օրմանեան քաղաքս վերադարձաւ չաբաթ երեկոյ ամսոյս 23ին: Հակառակ չաբաթ աւուր անյարմարութեան գրեթէ բոլոր քաղաքը Բասենոյ դռնէն դուրս թափած էր, երկար ատենէ ի վեր ակնկալուած և կարօտով սպասուած Առաջնորդը դիմաւորելու: Քաղաքէն իբր մի ժամ հեռու Տէվէպօյնուի լերանց ստորոտը, Աղջըլաչըրդ ըսուած տեղը, գեղեցիկ բարձրաւանդակի մը վրայ մի մեծ վրան զարնուած էր Թաղ. Խորհրդոյ հոգացողութեամբ և ի մէջն ըմպելեաց և ուտելեաց հարուստ սեղան մը պատրաստուած և շուրջանակի բազմոցներով զարդարուած: Ուրիշ վրան մըն ալ անոր մօտ կայր և ուր բովանդակ ժողովրդականք կարող էին մտնել ու ելնել:

Միայն ձիաւորներու խումբ մը յառաջացած էր մինչեւ Տէվէպօյնուի գլուխը, իսկ բոլոր ժողովականք, գըլխաւորք և դիմաւորողք խմբուած էին յԱղջըլաչըրդ, ուր հասաւ Գեր. Օրմանեան իւր ուղեկիցներով, Բասենոյ Հերթեւ գիւղի գլխաւորներով, յառաջադէմ դիմաւորողներով և հետզհետէ խառնուողներով, ժամը 8ը քիչ անցած, խնդութեան աղաղակ մը բարձրացաւ և ողջունեց նորապսակ Սրբազանը բովանդակ ներկայից կողմանէ որք սփռուած էին բարձրաւանդակին և դաշտավայրին վրայ: Ամենքն կարգ ըստ կարգէ և զմիմեամբ ելնելով կը փութային նորա աջը համբուրել և նախընծայ օրհնութիւնն ընդունիլ: Իբր երեք քառորդ ժամ վրանին ներքեւ հանգստացան, ուր հետզհետէ փոխանորդ Արժ. Տ. Գրիգոր քահանայ Արծնեան, Ընդհ. Ժողովոյ ատենապետ Կարապետ էֆ. Տ. Ազարեան, քաղաքին իշխանաւորներէն Կարապետ էֆ. Պալլարեան, կառավարութեան ժողովոյ անդամ Փիլիպպոս էֆ. Եկաւեան, Քաղաքական ժողովոյ ատենապետ Յակոբ էֆ. Տիրացուեան, Սանասարեան վարժարանի տեսուչներէն Յովսէփ էֆ. Մատթեան, Հռովմէական ազգայիններէն Անտոն էֆ. Սերոբեան և այլք, շնորհաւորութեան և բարի եկաւորութեան կենաց բաժակներ առաջարկեցին, որք միաձայն կեցցէներով ընդունուեցան մօտաւորներէ և հեռաւորներէ: Ատոնց ամենեցուն ի պատասխան համառօտ խօսքերով շնորհակալութիւն յայտնեց Սրբազան առաջնորդը:

— Աղջըլարչըրի բարձրաւանդակէն իջնելով Խաթուն Բունարի մօտ նոր ժողովրդական բազմութիւն մը ողջունեց Գեր. Օրմանեանն որոց գլուխը կը գտնուէին ոսկերիչ արհեստաւորք՝ իրենց կողմանէ ձիլ արծաթ եպիսկոպոսական գաւազան մը և ձեռաց խաչ մ'ալ նուէր բերելով յանուն եկեղեցւոյն: Անոր սկսաւ հանդիսաւոր մուտքը: Հեծեալ ոստիկանաց ջոկատ մը, յատկապէս յղեալ կառավարութենէ ճամբայ կը բանային: Նախկին կեդրոնական կառավարիչ Վսեմ. Ալի էֆէնտի իւր երկձի փառաւոր կառքն յղած էր ի պատիւ, յորում բազմեցաւ Առաջնորդն և իրեն մօտ նստեցաւ Կարապետ էֆ. Տ. Ազարեան Ընդհանուր Ժողովոյ ատենապետն, յանուն բովանդակ ժողովրդեան: Ցառաջոյ կը գնային քահանայք հեծեալք իբր քսան, կը հետեւէին տասնէ աւելի կառքեր զանազան տեսակէ. և շուրջանակի ձիաւոր դիմաւորողներ իբր երկու հարիւր, փառաւոր տեսարան կը կազմէին: Իսկ հետի անձանց թիւ չկար, որք հեծեալներու և կառքերու վտանգներն ալ անարգելով կը ջանային կառքին մօտենալ և Ս. Առաջնորդին աջը համբուրել:

Տամկաճըլար աղբիւրի մօտ աստիճան մ'ալ աւելցաւ բազմութիւնը. նոյնպէս աստիճան մ'ալ Կիւմիւշլիւ գումբէթ կոչուած տեղը. իսկ Բասենոյ դըռնէն ներս մտնելէ յետոյ գրեթէ անհնարին կը լինէր կառքին ժողովուրդը ճեղքել և յառաջել: Հանդէսը քայլեց Կէօմրիւկի, Ֆէներճի, Միւսէզլէ եւ Ռէճան լայնարձակ փողոցներէն:

Այդ վերջին Ռէճան փողոցին ծայրը կեցած էին վարժարանի հարիւրաւոր աշակերտք շապիկով զգեստաւորեալք իրենց վարժապետներով, և քահանայք շուրջառներով, բուրվառներով և մոմեղէնօք, ուր Գեր. Առաջնորդը կառքէն իջնելով շուրջառ, եփիրոն և գաւազան առաւ և թափօրով յառաջեց մինչեւ եկեղեցւոյ դուռը և սովորական աղօթքներով մտաւ ղասը եւ սեղանոյն երկրպագելէ յետոյ դարձաւ և ժողովրդեան համառօտ օրհնութիւն խօսեցաւ, խոստանալով ընդարձակօրէն խօսիլ առաւօտուն և օրհնելէ յետոյ անմիջապէս երեկոյեան ժամն սկսաւ և մնաց մինչեւ Նախատօնակի վերջը: Բազմախուռն ժողովուրդը սպասեց մինչեւ վերջը, և ելնելուն դարձեալ սկըսաւ խռնիլ ի համբոյր օծեալ աջոյն, և հազիւ թէ Գեր. Օրմանեան քահանաներու և սարկաւագներու օգնութեամբ կրցաւ ելնել յԱռաջնորդարան, ուր արդէն հաւաքուած էին ժողովականք և գլխաւոր ազգայինք. սակայն ժամանակը տարաժամ լինելուն մեկնեցան փութով:

Կիրակի առաւօտ (24 օգոստոս) ընդարձակ և երկար քարոզ մը խօսեցաւ, պատմաբանօրէն բացատրելով իւր ճանապարհորդութեան գլխաւոր կէտերը և տալով ժողովրդեան օգտակար տեղեկութիւններ և խրատներ: Աւելի երկարօրէն խօսեցաւ Ս. Էջմիածնի, եպիսկոպոսական ուխտադրութեան և ձեռնադրութեան և Միւռոնի օրհնութեան վրայ, ակնարկեց և օտարաբնակ ազգայնոց վիճակը և աղօթքներ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին, Կաթողիկոսին, Պատրիարքին, պետական պաշտօնակալաց և եկեղեցական պաշտօնէից համար և աւարտեց մաղթանքներով վասն Ս. Եկեղեցւոյ:

— Նոյն օրը առաւօտէ մինչեւ ցերեկոյ չդադարեցան այցելուք ազգա-

(*) Զմեծն Նաբոլէոն:

ններու ամեն դասերէն, կառավարութեան պաշտօնեաներէն, և օտար հասարակութիւններէն, և հիւպատոսներէն, որք և շարունակեցին անընդհատ յաջորդ երկու օրերը։ Ինքն ալ այցելութիւն տուաւ կառավարութեան մեծ պաշտօնականներու, զօրավարներու և ուրիշ կարեւոր անձանց։

—Կարնոյ Ժողովրդեան ուրախութիւնը լրացնելու համար ցնծալից աւետիք մ'ալ հասաւ չորեքշաբթի օր։ Ամեն. Ս. Պատրիարքն հեռագրելով մեր Գեր. Ս. Առաջնորդին կը ծանուցանէր թէ Կարնոյ բանտարկեալներէն մնացեալ երեքն ալ Օգոստ. Կայսեր կողմանէ ներողութեան արժանացած են։ Այդ երեքն են Յակոբ Ինչլալեան, Յովհաննէս Աստուածատուրեան և Խաչատուր Կէրէկցեան։ Թէպէտ ցնծութիւնը մեծ է, սակայն տակաւին ամենայն ոք անհամբերութեամբ կ'սպասէ աւետաց լրման, զի (կ'երեւի Պայրամի տօնին պատճառաւ) տակաւին չէ հասած տեղւոյս դատարանին արդարութեան նախարարին պաշտօնական հրամանը։ Կը յուսամք թէ մօտ օրէն կը հասնի այն և բանտարկեալք կ'արձակուին անմիջապէս։

— Բաղէշոյ հրաժարեալ առաջնորդ Արժ. Մովսէս Վ. Կէօմրիւքճեան Ս. Կարապետի ճանբով քաղաքս հասաւ ամսոյս 24 ին, և Գեր. Առաջնորդին կողմանէ հիւրընկալուեցաւ։ Այսօր Տրապիզոնի ճանբով կ'ուղեւորի ի Կ. Պոլիս, զի յանձն չէ առած Չմշկածագի տեղապահութեան պաշտօնն յոր ընտրուած էր Պատրիարքարանի կողմանէ։

— Սանասարեան վարժարանի աշակերտք որք ամիս ու կէսէ ի վեր գիւղագնացութեան կը գտնուէին Սրդաձոր կոչուած գեղեցիկ հովտին մէջ մերձ ի Խաչկավանք, երկու օր յառաջ դարձան ի քաղաքս։ Նոր աշակերտք սկսած են հասնիլ զանազան կողմերէ. կը լսուի թէ առաջարկելոց թիւր երեւուէ չատ աւելի է։

—Ազգային վարժարանք երկու շաբաթէ ի վեր իրենց դուռները բացին, սակայն կանոնաւոր վերաբացումը կ'սկսի սեպտեմբերի սկիզբէն։ Այդ քանի աւուրց մէջ եկողներուն նայելով ազգային վարժարաններու աշակերտաց թիւն ալ աճիլ կը խոստանայ։

— Այս տարուան Կարինէ գնացող Ս. Կարապետի ուխտաւորաց կարաւանը ուրիշ տարիներէ շատ աւելի եղած է։ Աստուածածնայ պահոց երկուշաբթի օրը մեկնող իբր 400 ուխտաւորաց կարաւանը առաջիկայ կիրակի օր քաղաք կը վերադառնայ։

ՀԱՅ ԳԵՂՋԿՈՒՀՒՈՒ ԽՈՐԱՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆ

Ռուսահայաստանի մեծ գիւղերից միոյն մէջ, ուր թէյի գործածութիւնն երկար ժամանակներէ ի վեր մուտք է գործած, մի երիտասարդ գիւղացի սիրահարվում է նոյն գիւղի մի գեղեցիկ գեղջկուհի աղջկայ վերայ։ Երիտասարդը սիրում է տաք ու սաստիկ, որովհետեւ դա նորա առաջին սէրն է լինում։ Անցնում են շաբաթներ, ամիսներ և երիտասարդի սէրը զարգանալով կատարեալ կրքի է վերափոխվում. գեղջկուհին սկզբները տեղեկութիւն չունենալով երիտասարդի սիրահարական զգացմունքներից, դէպի նա շատ անզգայ ու անտարբեր է պահում իրան. երիտասարդին սէրն հետզհետէ այն աստիճան է տանջում, որ նա ստիպուած է լինում օր առաջ դորա մասին յայտնել իւր ծնողաց։

Տեղական սովորութիւնների համաձայն տղի կողմից խնամախօս է գնում աղջկայ տունը. համաձայնութիւնն առնելէն զկնի, տղի ծնողքը մի քանի ազգականների հետ նշանակած օրը, ժամանակը տեսութեան են գնում աղջկան։ Որպէս զի առաջին անգամ միջոց ներկայանայ աղջկանն երեւալ իւր ապագայ սկեսուր, կեսրայրին, խնամիներին և իւր ամուսնացուին, հարսնացուն այդպիսի պարագաներում պարտաւորուած է լինում անձամբ թէյ պատրաստելու և բաժակները սինիի կամ պօդնոսի մէջ դարսած տանել թանգագին հիւրերին հրամցնելու։

Գեղջկուհին այսպիսի մի յարմար առիթ դէպքէն օգտուելով իւր հասկացածին պէս կամենում է մի ինչ կերպ փորձել իւր ամուսնացուին, թէ նա, աղջիկը, մինչ ո՛ր աստիճան ուշիմ, զըրբենդ երիկ մարդի հետ է կապելու իւր կեանքը։ Այս նպատակաւ աղջիկը հիւրերի և առ հասարակ բոլոր ներկայ գտնուող անձանց թուի համաձայն թէյ պատրաստելով բաժակների միմիայն միոյն մէջ դիտմամբ շաքար չէ ձգում, թէեւ անխտիր բոլոր բաժակների մէջ դգալներ է դնում։

Բաժակներն օրինաւորութեամբ դարսած սինիի մէջ, աղջիկը հիւրասենեակը մտնելով, ըստ աւագութեան կարգաւ բաժանում է բոլորին թէյը, միայն թէ այն բաժակը, որի մէջ դիտմամբ շաքար չէ ձգած լինում, աղջիկը պատած լինելով ամենավերջը իւր ամուսնացուին է առաջարկում և այնու թողնում է հիւրասենեակը. դուրս գալուս աղջիկը դիտմամբ դուռը այնքան փակ չէ դնում, որ մի կերպ նշմարելի չլինին հիւրերը, մանաւանդ իւր ամուսնացուն։

Թէյը խմելու միջոցին, երբ խնամիքը բաւական յոգնած գոլով հարսնացուի շնորհքին ու գեղեցկութեանն տաք ու եռանդով ապագայ բարեկամական յարաբերութիւնների վրայ են խօսք անում ու ասում, աղջիկը միւս սենեակի դռան արանքէն իւր ամուսնացուին է դիտում, թէ արդեօք նա նոյնպէս խմե՞ւմ է իրան հրամցուած բաժակ թէյը թէ ոչ։ Երբ նա մեծ զարմացմամբ տեսնում է որ իւր ամուսնացուն ևս միւսների նման թէյ խմելու վրայ է և արդէն բաժակը պարպելուն է մօտենում, խկոյն դուռը մի թեթեւ բացում է, որի վրայ մայրը դուրս է գալիս հիւրասենեակէն դէպ ի իւր աղջիկը։ Այս վերջինս առանց երկար սպասելու, մօրը բացորոշ յայտնում է, թէ նա այլ եւս մտադիր չէ ամուսնանալ իրան հետ պսակուիլ ուզող երիտասարդին հետ, ըստ որում աղջիկը նրան յարմար, արժանաւոր չէ գտնում։ Մայրն այս խօսքը լսելուն պէս համարեա կատաղում է աղջկայ վրայ և չտապաւ ուզում է իմանալ իւր աղջկայ մէջ բոպէի ազդեցութեան տակ փոփոխութեան բուն պատճառը, թէ ի՞նչը բոտիպեց նորան այդպիսի մի յիմար, խենթ բան յայտնել։

Առ այս աղջիկը խիստ հանդարտօրէն պատմում է, որ նա մտադիր չէ պսակուելու այնպիսի մի մարդու հետ, որն իւր բերնի համը, ճաշակը չգիտէ. աւելի պարզելու համար ասում է թէ ինչպէս նա դիտմամբ իւր նշանածի բաժակը շաքար չէր ձգած փորձելու համար, թէ արդեօք անշաքար թէյը կը խմէ՞ թէ չէ նորէն շաքար կը պահանջէ. բայց խմելով անշաքար բաժակ թէյը, ասաց աղջիկը, ամուսնացուս պարզօրէն ապացուցեց, որ նա բերնի համ, ճաշակ չունէ և թէ երբ մի մարդ բերնի ճաշակ չունենայ, նա նշանակումէ անզգայ է ու այդ տեսակէտէ չէ կարող ուրիշի բերնի ճաշակներն իմանալու, այլապէս նա ինձ վրայ էլ ուշադրութիւն չի դարձնէ, ինձ չէ պատուէ. երբ ես նորա կինն դառնամ, ուստի ես այժմէն համոզուեցայ, որ եթէ ես նրան գնամ, նորանից անուշադիր կը մնամ. թէեւ այժմ սիրահարուած է, բայց ես չեմ ուզում անուշադիր մնում իմ ամուսնէն։

Այս խօսքերը մօր վրայ խոր տպաւորութիւն են թողնում. մանաւանդ որ նրա աղջիկը ի՞նչպէս յանդգնել է այդպիսի մի փորձ փորձել իւր ամուսնացուի հետ, որը գիւղի չէն տներից կարգէն է և թէ օժտեալ նորա փեսացուն շատ առաւելութիւններով։ Մայրը աղջկանը խրատելէն զկնի ստիպում է աղջկանն թողնել այդ ցնորքներն և գնում է իւր խնամիների մօտ։

Փեսացուի և խնամիների գնալուց յետոյ, որոնց հետ արդէն նշանադրութեան և պսակի ժամանակ արդէն որոշուած էին, աղջկայ ծնողքն ամեն միջոց գործ են դնում և սպառնում նորան այդպիսի մտքերից ընդմիշտ հեռու մնալու. բայց ի զուր է լինում ծնողաց բոլոր ջանքերը և սպառնալիքը, մինչեւ որ մի կերպ իմանալով այս մասին փեսացուն միայն, վերջինս երդումով, եր սիրով ազնիւ խօսք չէ տալիս, թէ նա շաքար չպահանջելը բնաւ պէտք չէ վերագրել ամուսնու դէպի բերնի ճաշակը անզգայ լինելն, այլ թէ նա ընդհակառակ խմանալով այդ, չուզեց իւր պաշտելի սիրուհուն անյարմար պայմանների մէջ դնել, ձեւացնել, երբ անմոռք, թուլամիտ աղջիկ էին, միեւնոյն ժամանակ ամուսնացուն շատ խոստումներով հաւատացնում էր, թէ նա երբեք իրան նուիրած է իւր նշանածին, աղջիկն եւ նա ցոյց կուտայ պսակուելէն զկնի, քանի որ ներկայում աղջիկ այնքան մեծ արժէք չի տալիս նորա սիրահարական անկեղծ արտայայտութիւններին։

Վերջապէս կայանում է սոցա պսակը եւ այս երկու ամուսինները, այժմ Ա... գիւղի երջանիկ զոյգն են նկատուած գիւղի հասարակութեան առաջ։

Ս. Գ.

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ՍՂԵՐԴ

Սղերդ քաղաք 14 թաղ ունի, որոնց մէջ զետեղուած են 2500 տուն, որոնցից 300 հայ, 100 քլտանի, 40 ասորի և 24 տուն հայ բողոքական են. Մնացորդը մուսուլմաններից է կազմւում։

Սղերդի գաւառապետութիւն բաղկացած է հինգ գաւառներէ (գայմամութիւն) որք են, Ջարզան՝ գաւառագլուխն է Զօղայդ. Որնուման որի մէջ ամփոփուած են Ապիկան և Նախեբան գաւառներ, գաւառագլուխն է Որնուման. Բարվարի՝ գաւառագլուխն է Խըզհէր. Շիրվան՝ գաւառագլուխն է Քուֆրա. Բօհտան՝ գաւառագլուխն է Տէհ. Սոյն գաւառապետութեանց մէջ բնակւում են մօտաւորապէս 5000 տուն հայեր՝ որոնք բոլորովին զրկուած են հոգեւոր հովուութենէ։

Սղերդի մէջ եղած ազգութիւններ միմեանցից անկարելի է զանազանել, որովհետեւ բոլորն էլ ծածկուած են քրդական տարազով։ Ընդհանրապէս ամենք կրում են փաթթուած քոլոզ մի գլխին. քեաֆաէի կը հագնին գրուէն, որի տակ մանիսայէ բաճկոնակ (էլլիկ) և շալիկ մի կայ. սրունքներ կը ծածկեն գունաւոր բրդէ կամ հասարակ սպիտակ կտաւէ շալվարներ։ Քիչ մարդկայ փէս ծածկող կամ'չուխա հագնող։ Հետեւաբար եւրոպական ապրանքներ շատ չնչին քանակութեամբ կը ծախսուին։ Տեղացիք գովելի սովորութեամբ կը բաւականանան իւրեանց մէջ և շրջականերում պատրաստուած գործուածքներով։ Կիներ այլ և այլ գարգերի կարգէն կրում են նաեւ ռունգներու վրայ խղեմ և ոլորներին կ'անցընեն տեսակ մ'ապարանջան, որ շրջապատուած է մանր զանգակիկներով՝ այնպէս որ կնոջ մը քայլեր միշտ հնչուն են և նոցա մերձեցում միշտ զգալի և առաջնորդուած է չրրդիւնով։

Կերակուրներ նահապետական սակաւապետ և սակաւաթիւ, զարգացած ստամոքսների համար անտանելի։ Փողոցներ՝ նեղ կեղտոտ և ծուռ ու մուռ։ Շինութիւններ բոլոր կամարակապ եւ քարուկիր բայց տձեւ և անճաշակ։ Լուսամուտներ ապակու կամ թղթի փոխարէն գոցուած են կտաւով։ Ընտանեկան կեանքը հարեմական է։ Սղերդցիք սիրում են շատ և երկար խօսիլ և խօսքերը համեմուած են առակներով և հէքեաթներով։ Քաղաքի ընդհանուր գործածական լեզուն աղճատեալ արաբերէն է. կը խօսին և քրդերէն։ Շրջակայքում քրդերէնն է գործածական։

Երկրի վաճառականական արտադրութիւն չորս տեսակ է, տորոն, գղթոր, գիւթիկ, այծեմորթ։ Տորոնի առեւտուր բոլորովին ոչնչացած, գիւթիկի և գղթորի գիները սաստիկ իջած լինելով, վաճառականութիւնը անկեալ վիճակի մէջ է։ Շրջականերում բամբակ էլ կը ցանեն. բայց Կարսի անկումից զկնի նորա սպառումն եւս խիստ նուազած է. որովհետեւ Կարսի և շրջակայքի կտաւեղէնք բոլոր Բաղէշէց մատակարարելով, մեծ քանակութեամբ բամբակ և մանած կը ծախէր Սղերդում։ Կարելի է ասել՝ որ քաղաք այժմ արհեստներով կ'ապրի։ Երեւնոսի սեւ փայտէ գեղեցիկ ծխափայտեր և ձեռափայտեր կը շինեն. ծխափողեր կը շինեն նաեւ Չալկանի Տօտան գիւղի մօտ գտնուած տեսակ մը սեւ և կարմրագոյն գիրտասղ մարմարէ, որոնք լաւ փայլ կ'ստանան և թանկագին են։ Կան բազմաթիւ կտաւագործներ, ներկարարներ, կօշկակարներ ևլն։

Խաղողի լաւ այգիներ ունին, որոնցից համեղ գինի կը լինի։

Սղերդի արեւելքէն մի ժամ հեռաւորութեամբ կ'անցնի Բօհտան գետ, արեւմուտքէն նոյն հեռաւորութեամբ Գեազար գետ։ Երկու մերձաւոր գետերի մէջ շինուած այս քաղաք ջուր չունի. խմելու ջուր հեռուէն կը բերեն, և գործածութեան համար բազմաթիւ հորեր ունին։

Հ. Ինճիճեան կարծում է, որ Սղերդանունը Զերէթ բառի աղաւաղեալն է, որ Աղձնեաց մի գաւառն էր։ Քաղաքի հարաւակողման կից գտնուած նախապատմական մեծ գերեզմանաբլուր կ'ապացուցանէ՝ որ Սղերդի բնակութիւն շատ հին ժամանակէ կ'սկսի։ Այս գերեզմանաբլուր սեւագոյն է, որովհետեւ դիակներ նախ այրած և ապա հողով ծածկուած է։ Բլրի մի մասից, որ քակել են և իբրեւ աղբ արտեր պարարտացնելու են գործածել, դուրս է եկել այրած ոսկորների մնացորդներ։

Ամեն տարի պահոց երկուշաբթին մի շատ հետաքրքրական տեսարան տեղի կ'ունենայ Սղերդում, որին ականատես եղայ. Մուսուլմանները քրիստոնէից պահոց, ապաշխարութեան օրերի հակառակ, մի ուրախութեան տօն են սահմանել, որին «Չիկոր» կ'անուանեն։ Այդ օր բոլոր թուրք ջորեպաններ ձիաւորուած, զանգակիկների և ղողյոց աղաղակների աղմուկով, կը պտտին բոլոր թաղեր և նուէր կը ժողովեն, այդ գումարով միրգեր և այլ ուտելեղէններ կ'առնեն և կ'երթան «Բասհազար», քարի գլուխ անուանուած տեղ, որ մի ժամ հեռաւորութիւն ունի, ուրախութիւններ կ'ընեն, ձի կը խաղան։ Երեկոյեան պահուն կ'սկսի մի անընդհատ հրացանաձգութիւն և Սղերդի բոլոր ազգութիւններ, մեծեր, փոքրեր, արուներ, էգեր, կը բարձրանան տանիքների գլուխ։ Կ'սկսի մի խօլական հրավառութիւն։ Բոլոր քաղաք կը լողայ չարժուն կրակների մէջ։ Փոքրիկներ ձեռքն վառած ունին եռաճիւղ մոմեր, որոնք առաջուց ծախսու կը պատրաստեն, զարդարուած գոյնզգոյն և փայլուն թերթերով։ Մի կողմից ձօղի ծայր տնկած ծղօտներ կը վառեն, ամեն կողմից փամփուշտներ կը սլանան դէպի երկինք։ Հասակաւորներ հրացան կ'արձակեն, հազարաւոր պատանիներ ու երիտասարդներ մի մի ցրանու վառուած խանձող բռնած, որ արծարծելու համար, պտտացնում օդի մէջ մոլեգնութեամբ, հեգնական խօսքեր ընլով քրիստոնէից դէմ։

Հայերն էլ և միւս քրիստոնեաներ մասնակցում են տօնին, մի և նոյն մոմեր մի և նոյն խանձողներ կ'արծարծեն, մոլեմանների հակառակ երկուող մի արձկելով. մոլեմաններ մի երկու տող եւս կ'արձակեն քէչիչի դէմ, որ առանց ընթրելու պիտի քնի։ Քրիստոնեաներն էլ մի երկու տող մոլլայի պէմ, որ իւր եղի մէջ կը ճենճեռուի։

Այս հակառակախօսութիւններից ոչ մի դժգոհութեան կռիւ չէ ծագում, կարծես ամենն էլ անհրաժեշտ էին տօնի կատարելութեան համար։ Հեռուից կը փայլին մի քանի շրջակայ գեղերի խանձողներ, որոնք նմանապէս կը մասնակցին հանդէսին որ երեք օր կը տեւէ։

Հրավառութիւն կը շարունակէ մի ժամ, անուհետեւ մոմեր կ'սպառին, խանձողներ կը հանգչին, հրացանաձգութիւնք կը դադրին և Սղերդի այդ անսովոր կենդանութիւնը կը թաղուի տանիքների ծածքի տակ։

ԱՐՍԷՆ ՎՐԴ. ԹՈՒՄԱԽԵԱՆ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՑԱՅՏԱԳԻՐ 1886-87 ՎԱՐԺԱՐԱՆԱԿԱՆ ՏԱՐՈՒԱՆ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ Վարժարանը ունի Գերմանիացւոց ԿՐԹԱՐԱՆ կոչուած Միջնակարգ Վարժարաններուն համեմատաչափ աստիճան, և անոնց պէս ինը դասարաններ, որոց իւրաքանչիւրին ընթացքը կը տեւէ մէկ տարի։ Կը բաղկանայ Նախակրթարանէ, որ կը պարունակէ Ա. Բ. և Գ. դասարաններ, և Կրթարանէ, որ կը պարունակէ Դ. էն մինչեւ Թ. դասարանները։ Ապագային պիտի բացուի նաեւ մի մաս՛ ազնուական չրջան եռամեայ ընթացքով։

Նախակրթարանի ուսմունքներն են հետեւեալները.

1. Կրօն, 2. Պատմութիւն, 3. Բնագիտութիւն, 4. Աշխարհագրութիւն, 5. Աշխարհաբառ Հայերէն, 6. Թուաբանութիւն, 7. Գեղագրութիւն, 8. Գծագրութիւն 9. Ձայնական Երաժշտութիւն, 10. Մարմնամարզ և Զինւորութիւն, 11. Պարտիզպանութիւն, 12. Արհեստներու վարժութիւնք։

Կրթարանի ուսմունքներն են հետեւեալները.

1. Կրօն, (Սրբազան Պատմութիւն, Քրիստոնէական Վարդապետութիւն և Պատմութիւն Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ), 2. Պատմութիւն Ազգային, Օսմանեան և ընդհանուր, 3. Բնագիտութիւն, (Կենդանաբանութիւն, Բուսաբանութիւն, Հանքաբանութիւն, Երկրաբանութիւն, Բնաբանութիւն և Տարրաբանութիւն), 4. Աշխարհագրութիւն Բնական, Աստեղաբաշխական, Քաղաքական և Վաճառականական, 5. Աշխարհաբառ և Գրաբառ Հայերէն, 6. Տաճկերէն, 7. Գաղղիերէն, 8. Անգղիերէն, 9. Գերմաներէն, 10. Ուսողութիւն (Թուաբանութիւն, Գրահաշիւ, Երկրաչափութիւն Եռանկիւնաչափութիւն և Տոմարագիտութիւն), 11. Գեղագրութիւն, 12. Գծագրութիւն և Նկարչութիւն, 13. Ձայնական Երաժշտութիւն, 14. Գործիական Երաժշտութիւն (Դաշնակ և Ջութակ), 15. Մարմնամարզ և Զինւորութիւն, 16. Պարտիզպանութիւն, 17. Արհեստներու վարժութիւնք։

Գրաբար Հայերէնը և Տաճկերէնը կ'սկսուին չորրորդ դասարանում, Գաղղիերէն հինգերորդում, և Անգղիերէնն ու Գերմաներէնը վեցերորդում։ Անգղիերէնը ու Գերմաներէնը և Գործիական Երաժշտութիւնք կամաւոր են, իսկ միւս բոլոր առարկաները՝ պարտաւորիչ։ Աշակերտը կարող է ընտրել Անգղիերէն և Գերմաներէն լեզուներէն միայն մէկը, նոյնպէս Գործիական Երաժշտութեններէն միայն մէկ գործի, այն է Դաշնակ և Ջութակ։

Վարժարանիս գործատան մէջ յատուկ արհեստագէտ ուսուցիչներու ձեռքին տակ աշակերտք կը պարապին կազմարարութեամբ, ատաղձագործութեամբ, փականագործութեամբ ևն։

Վարժարանիս ներկայ շէնքի անձկութեան պատճառաւ 86-87 վարժ. տարուան մէջ Առաջին դասարան չպիտի բացուի, որով Վարժարանս նոյն տարուան մէջ պիտի ունենայ միայն Նախակրթարանի Բ. և Գ. և Կրթարանի Դ և Ե. Դասարանները։ Սահմանեալ թուով նոր աշակերտներ պիտի ընդունուին միայն Նախակրթարանի Բ. և գուցէ նաեւ Գ. Դասարանները, և նոյն տարիէն յետոյ այլ եւս նոր աշակերտներ չպիտի ընդունուին, մինչեւ որ կառուցուի Վարժարանիս մեծ շէնքը, որ հաւանականաբար 3 տարիէն պատրաստ պիտի լինի։

86-87 վարժ. տարիէն սկսեալ Վարժարանս կը դառնայ միայն գիշերօթիկ, և ցերեկօթիկ աշակերտներ չեն առնուիր այլ եւս։

Նոր ձրիավարժ աշակերտներ չեն առնուիր, զի նոցա թիւը լրացած է։

Թոշակաւոր գիշերօթիկ աշակերտներ կ'առնուին հետեւեալ պայմաններուն համաձայն.

1. Ընդունելի աշակերտը պէտք է լինի ութէն մինչեւ տասը տարեկան։

2. Ընդունելի աշակերտը պէտք է բերէ հետը ծննդեան, մկրտութեան, պատուաստի և առողջութեան վկայականներ։

3. Ընդունելի աշակերտը պէտք է կանխիկ վճարէ.

	Օսմ. ոսկի
Մուտքի համար միանուագ	3
Զգեստի համար միանուագ	$\frac{1}{2}$
Նախակրթարանի համար տարեկան	18
Կրթարանի համար տարեկան	20

4. Գործիական Երաժշտութիւն սովորողը իբրեւ մասնաւոր տուրք պէտք է կանխիկ վճարէ տարեկան 3 օսմ. ոսկի։ Ջութակ սովորողը պէտք է նաեւ հոգայ գործին։

5. Աշակերտին տարեկան վճարը կը պարունակէ իւր մէջ ուսումնական և նիւթական բոլոր ծախքերն, այն է ուսում, սնունդ, հագուստ և ամեն տեսակ առողջապահական խնամք. ծնողք ստանձնելու չեն ուրիշ որ եւ է ծախք։

6. Եթէ աշակերտը տարուան ընթացքում որ և է պատճառաւ հանուի կամ բացակայ լինի Վարժարանէն, տրուած տարեկան վճարը չի կրնար յետ պահանջուիլ ծնողին կողմէն։

7. Ամառնային արձակուրդն, որ կ'սկսի Յուլիսի կէսին և կը տեւէ մինչեւ Սեպտեմբերի 1ը, ծնողները, եթէ ուզեն, կարող են տուն տանել իրենց զաւակները, բայց երթեւեկութեան ծախքը իրենց վրայ է։ Իսկ Վարժարանում մնացողներուն համար յատուկ վճար չպահանջուիր։

8. Աշակերտ տալ ցանկացողները պէտք է մինչեւ Օգոստոսի սկիզբը ծանուցանեն իրենց որոշումը Վարժարանիս Տեսչութեան։

9. Աշակերտներուն մուտքը տեղի կ'ունենայ Սեպտեմբերի 1 էն մինչեւ 14ը։

10. Որովհետեւ այս անգամ պիտի առնուին միայն սահմանեալ թուով աշակերտներ, ընդունելութեան մէջ նախապատուութիւն պիտի տրուի ծանուցումներուն կարգը։

Տեսչութիւն Սանասարեան Վարժարանի
Յ. ՄԱՍԹԵԱՆ Ս. ՍՈՂԻԿԵԱՆ
Գ. ԱԲՈՒԼԵԱՆ
Կարին, 10 Ապրիլ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՎԵՐԱՄՈՒՏՔ

ՌՈՒԲԻՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ռուբինեան գիշերօթիկ եւ ցերեկեայ երկսեռ Վարժարանն որ հաստատեալ է Բերա Բանկալթի թաղին մէջ (Ճէմիլիյէ փողոց, թիւ 45) 1870 թուականէն սկսեալ, փառաւոր եւ օդաւէտ շէնքի մը մէջ, իւր արձակուրդի օրերը լրացուցած լինելով վերստին պիտի սկսի յառաջիկայ սեպտ. ամսոյ 1/13 երկուշաբթի օրէն։ Կը հրաւիրուին մեծարոյ ծնողք որ իրենց զաւակունքը ղրկել բարեհաճին. Նոր աշակերտ ղրկել ուզող ծնողք ամեն օր կրնան դիմել ի վարժարան առ տնօրէնն։

Տէր եւ Վերատեսուչ
ԱՄԲՐՈՍԻՈՍ Ծ. Վ. ՌՈՒԲԻՆԵԱՆ
30 օգոստ. 1886 5—5

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴՊՐՈՑ ԱՂՋԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ Ի ՊՐՈՒՍԱ

Դպրոցն է Պրուսա Գայա պաշի կոչուած թաղը, և հաստատուած է նպատակաւ տալու սակաւ ծախուք աղէկ դաստիարակութիւն Յոյն և Հայ օրիորդաց։ Դպրոցին դիրքն է բարձր և առողջարար, շէնքը նոր և ընդարձակ։ Կ'ընդունուին թէ՛ գիշերօթիկ և թէ ցերեկուան համար միայն աշակերտք։ Դասաւութիւնք կ'սկսին առաջիկայ սեպտեմբերի 8/20ին։

Անոնք որ դպրոցին ուսման ընթացից, ընդունելութեան պայմաններուն և ծախուց վրայ եւն. աւելի մանր տեղեկութիւն առնուլ կ'ուզեն, դիմելու են առ Պատուելի Թ. Ա. Պօլտուին ի Պրուսա, կամ ի սենեակն թիւ 5 Ամերիկեան Պայպլհաուզի ի Կոստանդնուպոլիս։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Բուտլէնի Երկաթուղեաց 1003դ վիճակահանութիւնն այս անգամ Աքրաշի Փօլբանոյին մէջ հրապարակաւ պիտի քաշուի ըստ եւրոպացւոց հոկտեմբեր 1ին (20 սեպտ. ըստ Յունաց)։ Ամբողջ պարգեւ տասցող մէն մի տոմսը 3 ղրշի կը վաճառուի դրամատունս. Նաեւ հանրածանօթ մեծ պարգեւներ ունեցող Պրլէնովիքի 4դ կարգը ըստ Յունաց սեպտ. 15ին ու 16ին ու Համպուրկի 6դ կարգընը նոյնպէս սեպտ. 17ին ու 18ին պիտի քաշուին։

Պրլէնովիքի 1ը 64 ու Համպուրկի 1 8դը 75 ղրուշ ոսկեդրամ. Նաեւ ամեն տեսակ եւրոպական արժեթուղթերու առուծախի ու եւրոպական պարգեւաւոր արժեթուղթերուն սկիզբէն մինչեւ վերջին քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը պաշտօնական ցուցակներէն քննելով շահած գումարներնին անմիջապէս կը վճարուին։ Գաւառներէ փոխարժէքնին միատեղ խրկուած յանձնարարութիւններն անմիջապէս կը գործադրուին։

Դիմել ի Ղալաթիա Բօմխոնի խանի [illegible] թիւ 9, առ

Դ. Փ. ՋՕԲՈՒՐԵԱՆ

ԱԶԴ

Կը ծանուցանի հասարակութեան թէ սեպտ. 30 ին հինգշաբթի օր տեղի պիտի ունենայ Բուտլէնի երկաթուղեաց արժեթղթոց վիճակահանութիւնը։

500 թիւեր պիտի շահին հետեւեալ կերպիւ.

ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ	300,000	Ֆրանք
1 Բաժին	25,000	»
2 »	10,000	»
6 »	2,000	»
12 »	1,250	»
28 »	1,000	»
450 »	400	»

Դրամատունս կը վաճառէ բուն արժեթղթեր Պորսայի գնով ինչպէս և բաժնեներ որք իրաւունք ունին շահուց մէկ հինգերորդին հետեւեալ կերպիւ.

100 թիւ	150	ղրուշի
50 »	75	»
25 »	$57\frac{1}{2}$	»
10 »	15	»
5 »	$7\frac{1}{2}$	»

Շահուց ամբողջութեան իրաւունք ունեցող մէկ տոմսին գինն է $7\frac{1}{2}$, կէսինը 5 եւ քառորդինը 3։

Այն անձինք որ կ'ուզեն այս տոմսերէն գնել իրենց բաղդը փորձելու համար, պարտին ժամանակին դիմել գրասենեակս։ Գաւառներէն եկած պատուէրներուն հետ պէտք է ղրկել նաեւ փոխարժէքը դրամով, պանքատոմով, մանդա-բօսթով, չէքով, նամականրոշմով եւն։

Ղրկել առ Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹԹՈՑ
Ղալաթա, Գափխոն խան թիւ, 28

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍԹԷՐԻ

Նիզամիյէ Թահնիյէ խտարէսի իչիւն օթուզ պին քիլէ պուղտայ միւպայեա օլունաճաղընտան վէ էօնիւմիւզտէքի չարշէմպէ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, մեզքիւր էլ մըզաար պուղտայըն իթասընա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ուսուլիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 Էյլուլ 1886 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԱՐ ՍԷՐԱՍԹԷՐԻ

Գարա Ֆերիքէ վէ Եէնիճէ վէ Կէվկէլի մէվգիլէրինտէ պուլունաճագ վէ պուլունտըրըլաճագ օլան ասաքիրը Շահանէ խտարէսի իչիւն միւպայեասը միւնագասաթա օլան էրզագը միւթէնէվվիյէտէն,

Գարա Ֆերիքէ մէվքիինին Ալաթօնի փայրիգասընըն իքինճի նիւմէրօ տագիգինին պէհէր եիւզ գըյէսինէ, եիւզ օն ալթը գըյէ։

Վէ տէրսաատէթ իրսալաթի իլէ եէրլի տագիգինին քէզալիք եիւզ գըյէսինէ եիւզ օն պիր գըյէ նան.

Կիւշթը ղանէմին՝ պէհէր գըյէսի եիւզ եէթմիշ.
Սըղըրըն՝ եիւզ ալթմըշ.
Երզին՝ տոգսան.
Սատէնին՝ իւչ եիւզ տոգսան սէքիզ.
Թուզուն՝ օթուզ սէքիզ.
Սօղանըն՝ եիրմի տօգուզ.
Սպարմաչէթին՝ իւչ եիւզ եիրմի պէշ.
Զէյթին՝ իքի եիւզ օն պէշ.
Հաթապըն՝ պէշ.
Քէօմիւրին՝ եիրմի.
Շաիրին՝ օթուզ իւչ.
Բիյահըն՝ եիրմի տէօրթ.
Սամանըն՝ եիրմի տէօրթ.
Կազըն՝ սէքսէն պէշ.
Բաղազը խըզըմին՝ եիւզ օթուզ.
Շէքէրին՝ եիւզ օն պէշ.
Ֆասուլեանըն՝ եէթմիշ իւչ.
Սիրքէնին՝ քըրք սէքիզ.
Զէյթունըն՝ եիւզ եիրմի.

Վէ Եէնիճէ մէվքիինին եալաթինի տագըգինին եիւզ գըյէսինէ եիւզ օն եէտի գըյէ տէրսաատէթ իրսալաթի եէրլի տագըգինին քէզալիք եիւզ գըյէսինէ եիւզ օն պիր գըյէ նան.

Կիւշթը ղանէմին՝ եիւզ ալթմըշ պէշ.
Սըղըրըն՝ եիւզ էլլի պէշ.
Երզին՝ օն իքի.
Սատէնին՝ իւչ եիւզ ալթմըշ.
Թուզըն՝ օթուզ իքի.
Սօղանըն՝ ալթմըշ սէքիզ.
Իւզիւմին՝ եիւզ օթուզ.
Զէյթին՝ եիւզ տոգսան սէքիզ.
Սապօնըն՝ եիւզ եէթմիշ պէշ.
Հաթապըն՝ պէշ.
Քէօմիւրին՝ օն սէքիզ.
Շաիրին՝ օթուզ.
Բիյահ վէ սամանըն՝ եիրմի.
Կազըն՝ ալթմըշ սէքիզ.
Սպարմաչէթին՝ իւչ եիւզ պէշ.
Շէքէրին՝ եիւզ սէքիզ.
Ֆասուլեանըն՝ ալթմըշ իւչ.
Սիրքէնին՝ քըրք.
Զէյթունըն՝ եիւզ օն.

Վէ Կէվկէլի մէվքիինին տախի Ալաթինի տագըգինին իքինճի նիւմէրօսընըն եիւզ գըյէսինէ եիւզ օն պիր վէ տէրսաատէթ իրսալաթը եէրլի տագըգինին քէզալիք եիւզ գըյէսինէ եիւզ օն պիր գըյէ նան.

Կիւշթը ղանէմին՝ եիւզ եէթմիշ սէքիզ.
Սըղըրըն՝ եիւզ էլլի սէքիզ.
Երզին՝ եէթմիշ պէշ.
Սատէնին՝ իւչ եիւզ ալթմըշ պէշ.
Թուզըն՝ եիրմի տօգուզ.
Սօղանըն՝ եիրմի տօգուզ.
Սպարմաչէթին՝ իքի եիւզ տօգսան պէշ.
Զէյթին՝ եիւզ տոգսան պէշ.
Սապօնըն՝ եիւզ եէթմիշ պէշ.
Հաթապըն՝ պէշ.
Քէօմիւրին՝ օն ալթը.
Շաիրին՝ եիրմի սէքիզ.
Սաման վէ պիյահըն՝ եիրմի իւչ.
Կազըն՝ ալթմըշ սէքիզ.
Իւզիւմին՝ օթուզ.
Շէքէրին՝ եիւզ սէքիզ.
Ֆասուլեանըն՝ ալթմըշ իքի.
Սիրքէնին՝ քըրք.
Զէյթունըն՝ եիւզ օն սէքիզ փարայա մաղալլէնէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլըըղընտան, իթասընա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ուսուլիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

3 Էյլուլ 1886 3—3

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Ր Ի Թ Ա Յ Մ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանօք։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1859 ԻՆ

244, Բերայի Մեծ փողոց, 244

Կալաթա-Սէրայի ոստիկանատան դէմ առ դէմ

Այս առաջնակարգ հաստատութիւնը վաղուց ծանօթ է մայրաքաղաքիս բժշկաց և հասարակութեան՝ իւր դեղերուն լաւ պատրաստութեամբ և արտադրութեանց ընտիր տեսակով։

Բաւ է ուրեմն նշանակել թէ Կեդրոնական դեղարանն՝ իւր համբաւը գիտութեանց յառաջդիմութեան մակարդակին հաւասար բռնելու համար՝ Եւրոպայէն կ'ստանայ ամէն նոր մասնագիտ-բժշկներէ և դեղերէ որք արդար յաջողութիւն մը վաստըկած և մայրաքաղաքիս Բժշկական Մարմնոյն հաւանութեան արժանացած են։

ԴԵՂԱՐԱՆԸ ԲԱՑ Է ԳԻՇԵՐՆԵՐՆ

ամէն ժամ և պաշտօնեայք միշտ պատրաստ են հասարակութեան տրամադրութեան ներքեւ դնելու իրենք զիրենք, թէ՛ գիշերն և թէ՛ ցերեկն։

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԸՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶԻ ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, փայլ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու Թեփը շուտ մը աներևոյթ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցան ամենքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Ներկ չէ. և ամենևին ցեխ մը չըներ։ Թէ որ կ'ուզես Թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը առ Միսիս Ս. Ա. Ալլընի Աշխարհահռչակ Մազի Նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անուշ հոտագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Գանզիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց. Էտմոնտ Գարուտնա, Անգլիական մթերանոց, Երեքաէք Դալըբըրըմ. և Իզիտոր Լազանտելլա, 433, Բերա Մեծ փողոց։

ՈՒՂՂԱԿԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԷՆ ՍՊԱՌՈՂԻՆ

- Դրամարկղ
- Պատին մէջ դրուելիք արկղ
- Ռաձեան արկղիկ
- Կահաձև դրամարկղ
- Ապահովութեան նկուղներու դռներ և փականքներ
- Ամենազգի կղպղներ
- Զափ և կշիռ
- Ռաձեան տատանոց
- Տատանոցով կամուրջ՝ կառաց, անասնոց ևն. կշռման համար
- Ընդօրինակութեան մամուլք

ՏԱՐԱԶԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Բ. ԿԻՅՈՄԷՆԻ

Արտօնեալ գործարանատէր

ի Վուառօն (Իզէռ)

Ֆրանսա

Պատկերազարդ ցուցակը ձրիաբար կը ղրկուի երբ նամակաւ ուզուի Խոջէոն Էճէնիսէն, ներկայացուցիչ վասն Արեւելից, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան, Կ. Պոլիս։

ԴԵՂԱՐԱՆ

Պ. և Հ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Պօլիս հասարակեան փողոց թիւ 77

Չափաւոր գնով և արագապէս կը գործադրուին եկած դեղագիրները

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՈՐԷԻՑ

Պ. և Հ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Եէնի ճամի փողոց թիւ 26

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ՍՈՒԼՖԱԹԸ, ՋԿԱՆ ԻՒՂ, ՆՈՐԱՎԷԿԻՈՅ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂԻԱԿԱՆ ԴԵՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ, ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ՔԻՆԱ ՔԱԼԻՊԷԱԹԱՅԻ

Մ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆԻ

Այս յոյժ ախորժահամ բուժական ըմպելիքը ընդարձակ գործածութեան մտած է քիչ տարիներու մէջ իւր անխախտապէս կազդուրիչ ներգործութեան շնորհիւն, որ տկար, դժգոյն և ընդհանուր առմամբ վատառողջ կազմութեանց ապաքինութեանը ապդուագոյն միջոցն է։

Կը վաճառուի Պոլսոյ կողմը կամուրջին գլուխը Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը Թիւ 77. կը գտնուի նաեւս ուրիշ դեղարաններու մէջ։

Կը յանձնարարուի մասնաւորապէս զգուշանալ կեղծ չինուածներէն։

ԱՅԵՐԻ ՍԱՐՍԱՓԱՐԻԼԼԱՆ

Արեան անմաքրութիւնը յառաջ կը բերէ կազմութեան մէջ ուժի և առողջ վիճակի նուազումն, որ կը պատճառէ խոյլ և բազմատեսակ խուլական հիւանդութիւնք, մորթի փշտուկք, չարաւալից պալարներ, ուռոյցք, վէրք, գոնջութիւն, օձիկ, ոսկորի հիւանդութիւնք, հողմախտ (եէլ) և ջղացաւ։

Արեան մէջ խոյլի հակամիտութիւնը ընդհանրապէս ուրիշ շատ հիւանդութիւններ ալ կը պատճառէ, ինչպէս ստամոքսի, երիկամանց և լերդի տկարութիւնք, գալուկ, անմարսողութիւն, թանչք, մելամաղձոտութիւն, սրտի հիւանդութիւնք, ընդհանուր անզօրութիւն և շատ աւթիւ թոքային ախտք։

Աչաց և ականջի վէրք և այլ նման հիւանդութիւնք ընդհանրապէս խոյլային տրամադրութեան հետեւանքն են։

Կանացի տկարութիւնք ընդհանրապէս ապացոյց են թէ կազմութեանը մէջ հիւանդոտ վիճակ մը և խոյլային տրամադրութիւն կայ։ Նաեւ գաղիական ախտն արեան թունաւորման ամենէն սոսկալի տեսակն է և ամենէն վտանգաւոր աղբիւր խոյլային հիւանդութեանց ծագում տալու։

Արդ՝ արեան ամեն տեսակ անկարգութեանց և խոյլային հիւանդութեանց համար Այերի զտեալ Սարսափարիլլայի բաղադրութիւնը գիտցուած դարմաններուն մէջ ամենէն զօրեղն և լաւագոյն դեղն է, ինչպէս բազմաթիւ փորձերով հաստատուած է։

Կը ծախուի դեղավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Ղալաթիա Բէրչէմպէ բաղար Եէնի ճամիի դրան կից Ս. Մ. Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը։

ԿԱԼԶԻԻ ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻՆ

ԱՄԵՆԱԶԴՈՒ ԴԵՂ ՄԷ Մլուկներու, Լուերու, Ոջիլներու, Ճանճերու, Մժեղներու, Մրջիւններու, Թրթուրներու, Ցորենի որդերու ևն. դէմ։

Քիլօն կը ծախուի 12 Ֆրանք. Թղթատարութեան միջոցաւ, 100 կրամն 1·95 Ֆր. է։—Դիմելու է առ Է. ԿԱԼԶԻ, 71, Գուռ տ'Էրպալվիլ, Լիոն։

Արեւելից համար ներկայացուցիչն է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ Մեծ Փողոց, 35, Կ. Պոլիս։

Յ. ՄԱՍԹԷՈՍԵԱՆ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՓԱՅՓԱԼ ՀԱՆԻՆ

ՖԻՆ ԱՆՃԸԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ ամէն տեսակ գիրքեր և տումարներ կը կազմուին չափաւոր գիներով։ Կազմատունը ունի եւրոպական ընտիր գործիներ նորագոյն կատարելութեամբք շինուած, և կարող է ամեն տեսակ գիրքեր պատրաստել յոյժ ընտիր և հաստատուն կազմով։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ծովային, բեռային և ցամաքային ապահովութեան

12 և 13, Զինելի խան, Պոլիս

Ստորագրեալք, Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ եւ Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ, պատիւ ունին ծանուցանել վաճառականաց թէ Ընդհանուր Գործակալներ անուանուած են Մանհայմի ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ՄԱՐԻԹԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ՝ Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատեալ կազմուած լինելով ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ունի ընկերային միացեալ դրամագլուխ մը Ֆր. 15.000.000

Դրամագլխոյ չվճարուածն. հանուած 7.500.000

Պահեստի դրամագլուխ 775.000

Պահեստ ստանձնեալ վտանգներու և չվճարուած վնասուց համար 1.750.000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռէասիւրանս Մարիթիմ Ընկերութիւնն ամեն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ շոգենաւով, առագաստանաւով, երկաթուղով ևն. ներածեալ կամ արտածեալ ապրանաց ապահովագրութեան համար։

Ընկերութիւնը նաեւ մասնակից է «ԱՐԺԷԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ» Union pour l'Assurance de Valeurs և հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքեւ,

որք 30,500,000 Ֆրանքի

դրամագլուխ մ'ունին, յանձն կ'առնու ապահովագրել ամեն տեսակ արժէք, արժէթուղթ, կտրոն, պանքտոմս, գոհարեղէն ևն, որք կը ղրկուին թղթատարութեան և սուրհանդակաց միջոցաւ։

Այդ ընկերակցութիւնները կազմող ընկերութեանց անուանքն տպագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ։

Ընկերութեան վարչական խորհրդոյ անդամք են.

- Թ. Էրքհարտ, նախագահ Վիւրթ Հոբէնհայման Պանքային
- Ֆ. Էնկէլհարտ, նախագահ
- Շ. Ֆաւնք, տնօրէն Վարիկ Հոէն. Պանք
- Ս. Հարդոժէնսիս, հիւպատոս Հոլանտայի
- Տր. Ֆ. Հէլոզ, տնօրէն Հոէն Գրաւի Պանք. Շար. Բոլս, հիւպատոս
- Ֆ. Սիրիս, երեսփ. Գերմ. դեր-նախագ.
- Տր. Ք. Շէդալըր, նախագահ Վիւրթէմպէրկի Ֆերայնս Պանքային

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան գրասենեակը, Պայմաններն և գներն յոյժ չափաւոր են։

Գործակալ-կառավարիչ, Հ. Օպէն, փորձագէտ Վէրիթաս ծովային գործոց գրասենեակն, Սարըճըք խան, 6, Ղալաթիա։

Ընդհանուր գործակալք

Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ եւ Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անվերսի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպինօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարատին	2,500
Պասսանիօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիլէօ	2,500	Օտրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտօ	2,000
Գազօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բաստէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրագօ	2,600	Րիալդօ	4,400
Տրագօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալգօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3.500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սարֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտօն	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ձիռօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քէլրօ	2,000	Եէտօ	1600
Քօմօ	2,200	Զէֆիր	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Օրէլօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է ամսոյս 13ին և Հոկտ. 1 ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միսէթ խան Ղալաթիա

514

ՍԻՆԿԵՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ փաշա, 90,—ի Կալաթա Կլավանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Ժ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԵՐ

Վճարման դիւրութիւն

Զգուշանալ կեղծերէն։

ԲԱԲԱՃԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլէ, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետաց
Այա Սոֆիա	3,000	Պրէս
Արարատ	2,500	Իռօճըրս
Արգոստիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուէլզ
Մասետոնիա	3,500	Մարշ
Բալմիրա	2,800	Յօփթըրձիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք

515

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլէ և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոննա
Գանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ցէբրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիբս	3250	Լոտիւս	800
Մոկատամ	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէտի	700

Դիմել առ Ժ. Բ. ՈՒԻԹԱԼ և ԸՆԿ.

Մէյտանճըգ փողոց,

Ուիթալ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

Ճէյմս Սդրիթ, Լիվրբուլ

515

ՔԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ութ օրէն անգամ մը կը բանին Լիվրբուլէ և Միջերկրականի միջև.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոստոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար, նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէսդրի, Պրատֆորտի ևն. ևն. համար։

Ուղեւորաց համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամէն շոգենաւու մէջ կայ կին սպասաւոր մը

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Ամէրիքա շոգենաւը, նաւապետ Հէօրիսըն, մայրաքաղաքս հասաւ ընդհ. վաճառքով։

Գործակալք ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԻ

Թիւ 1 Քիւչիւք Հավի փաշա խան Ղալաթա

511

ԱԹԵՆԱՒԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷՐ եւ ԸՆԿ.

Մարսիլեայի և Բօմբէյի միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէֆթօլ՝ որ սեպտեմբեր 22ին Մարսիլեայէն և սեպտեմբեր 29 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէօզ որ պիտի մեկնի սեպտ. 20ին։

Ուղեւորի և ապրանք ընդունելութիւն

Նաւուղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալաց

ԹԻՆԻՈՒԹԷ ԲՐԹՈՒԻ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլէթ

514 Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլէ և Արեւելից միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասեան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իսպերիան	5500
Արապիան	3700	Իպերեան	5500
Բավարիան	6000	Իտալիան	5500
Բուլկարիան	6000	Լեպանեան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Դայրենեան	2000	Լիբեան	800
Տաւրոյ	700	Օքսֆորդ	700
Էճիբջեան	3700	Բերսիան	3800
Ֆալիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

- Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
- Ճիպրալդար, Թ. Գ. Ֆարվըր Եղբարք
- Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
- Մալդա, Յ. Քամբիլըրի.
- Շիրա, Ռ. Մ. Մավրօկորտադոյ.
- Զմիւռնիա, Գ. Ուիթօլ և ընկ.

512

ՏՈՄՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՑՈՒՑՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄԻԼԱԳՈՎԻՉ

Ի Սպլիթ (Դալմաթիա)

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Մումհանէ Լոյտ խան, 2։

Արտօնատէր Ս. ՏԷՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԵՐԿԱՆԱՔԱՐ առաջին կարգի և զուտ պողպատէ, կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ նշանը։

Կաշիէ ՓՈԿԵՐ ամեն մեծութեամբ, մեքենայներու համար։

ՌԵՑԻՆԻ իւղ մեքենայից համար։

ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ երկաթէ և արոյրէ։

ՄԱՄՈՒԼՔ ընդօրինակութեան։

Զանազան տեսակ ԴՈՒՐԲԻՆԱԼ առ արկայք։

Անգլիական ԹԱՆԱՔ տպագրատանց համար։

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ եւ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալ

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

Գէորգ պէյ խան, Երեքաէք Դալըբըրըմ

Ղալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի

ՄԻԼՆԸՐԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՑ

Որոնք կրակին և գողերուն կը դիմանան

Գնողաց համոզման համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր Անգլիոյ մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ։

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հռչակաւոր գործարանէն

ԶՕՆ ԶՕՌԻԿԼ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԱՇԵՂԻՔ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ԶՄԵԼԻՔ

Նոյն վաճառատան

ԲԵԴՐԱԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ

Նոր կատարելագործութեամբք շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարութեամբ կ'ընդունի ամեն տեսակ ապրանքներ ապսպրել։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Ապրիլի (Ն. Տ.) 1886, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48		
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 30	6 58	7 22	7 45	8 12	8 40	9 10	9 44	10 20	10 48	11 22	11 50	1 32	2 21	2 49	3 23	3 51	4 25	4 49	5 22	5 52	6 20	6 39	7 20	...	...
Գում—գաբու	6 39	7 07	7 31	7 55	8 21	8 49	9 19	9 53	10 29	10 57	11 31	11 59	1 41	2 30	2 58	3 32	4 ...	4 34	4 58	5 31	6 01	6 29	6 49	7 29	...	...
Եէնի—գաբու	6 43	...	...	...	...	8 53	9 23	... ...	10 33	11 01	11 35	12 03	1 45	2 34	3 02	3 36	4 04	4 38	5 02	5 35	6 05	...	6 53	7 33	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	...	...	...	...	8 59	9 29	... ...	10 39	11 07	11 41	12 09	1 51	2 40	3 08	3 42	4 10	4 44	5 08	5 41	6 11	...	6 59	7 39	...	...
Եէտի—գուլէ	6 53	7 16	7 41	8 05	8 29	9 04	9 32	10 01	10 43	11 10	11 45	12 12	1 54	2 44	3 11	3 46	4 13	4 49	5 11	5 46	6 14	6 38	7 02	7 43	...	...
Մագրիգիւղ	7 04	7 28	7 53	8 19	...	9 16	...	... ...	10 55	... ...	11 58	... ...	... ...	2 56	...	3 58	...	5 01	...	5 58	...	6 50	...	7 54	...	...
Այ Ստեփանօ	...	7 37	8 02	8 31	...	9 25	...	... ...	11 04	... ...	12 08	... ..	... ...	3 05	...	4 07	...	5 10	...	6 07	...	7 ...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	8 40	...	...	...	... ...	... ...	... ...	12 16	... ...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 08	..	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	1	47		
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 21	...	...	...	...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	...	2 12	...	...	...	...	...	...	...	...	6 25	...	...	...
Այ Ստեփանօ	...	6 30	...	7 44	...	8 40	... ...	9 39	... ...	... ...	11 21	... ...	...	2 21	...	3 23	...	4 25	...	5 22	...	6 15	6 36	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 12	6 40	7 27	7 54	...	8 50	... ...	9 49	... ...	... ...	11 31	... ...	...	2 31	...	3 33	...	4 35	...	5 32	...	6 25	6 49	...	...	...
Եէտի—գուլէ	6 24	6 52	7 39	8 06	8 34	9 04	9 38	10 01	10 14	11 16	11 44	1 26	2 15	2 43	3 17	3 45	4 19	4 48	5 16	5 46	6 19	6 38	7 03	7 14	...	...
Սամաթիա	6 28	6 56	7 43	8 10	8 38	9 08	9 42	... ...	10 18	11 20	11 48	1 30	2 19	2 47	3 21	3 49	4 23	...	5 20	5 50	...	...	...	7 18	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	6 34	7 02	7 49	8 16	8 44	9 14	9 48	... ...	10 24	11 26	11 54	1 36	2 25	2 53	3 27	3 55	4 29	...	5 26	5 56	...	...	...	7 24	...	...
Գում—գաբու	6 38	7 06	7 53	8 20	8 48	9 18	9 52	10 10	10 28	11 30	11 58	1 40	2 29	2 57	3 31	3 59	4 33	4 57	5 30	6 ...	6 28	6 47	7 12	7 28	...	...
Կ. Պոլիս	6 46	7 14	8 01	8 28	8 56	9 26	10 ...	10 18	10 36	11 38	12 06	1 48	2 37	3 05	3 39	4 07	4 41	5 05	5 38	6 08	6 36	6 55	7 20	7 36	...	...
....	...	...	...	—	...	...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբոց միջեւ. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։